

Da 148.

Zyl. (C. 11)

I S O C R A T I S

AD

N I C O C L E M

O R A T I O

G R A E C E.

D E N V O

L A T I N E V E R T I T , N O T I S I L L U S T R A V I T

P R O L U S I O N E M Q V Æ

D E V E R A S C R I P T O R E S C L A S S I C O S

I N T E R P R E T A N D I R A T I O N E

P R A E M I S I T

I O . C H R I S T O P H O R . F R I D E R . B A E H R E N S ,

P A E D A G O G I I M E I N E R T S H A G E N S I S I N C O M I T A T V

M A R C A N O D I R E C T O R .

H. Gartz.
Cl. g. 21.

H A L A E S A X O N V M ,

S V M T I B V S I O H . C H R I S T . H E N D E L I I ,

M D C C L X X X V I I .

LIBRARIUS
NICOLAUS
OBER
GRACE

LATINE VER
DE VERA
CLASSICIS

IO. CHRISTOPH. FRIDER.
MANNING DIRECTOR.

HALLE SAXONVM
SAMPTVS ION CHRIST. HENDELII
MDCCLXXXVII

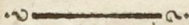

LECTORIBVS

S. P. D.

IO. CHRIST. FRIEDER. BAEHRENS.

Quum singularem omnino curam mereantur, quae in scholis teruntur, veterum librorum classicorum editioes, cumque Orationum Isocratis perpetua adnotatione instructa non exister editio, operae pretium duxi, in editione perelegantis huius ad Nicoclem orationis studium collocare. Inter omnes enim, censeam, conuenit scriptorum Graecorum et Romanorum maxime oratores ei arridere iuuentuti, quae iam prima transgressa est vtriusque linguae rudimenta, quaeque iam venustatem sentit oratoriam; atque eam ob causam hos potissimum iuuenibus in manus esse tradendos, ne a discen-

A 2 da

da lingua vtraque iusto citius fastidio et fætietate absterreantur. Attamen nil sæpius occurrit, quam quod omnis fere hodierna iuuentus scriptores classicos abhorreat; idque effecit, vt has qualescunque animaduersiones de ortu fastidii magnum rei literariae detrimentum inferentis, obseruationesque de vera lectione classicorum eruditorum examini subiicere sim ausus.

Primum mihi adnotanda videntur, quum opposita iuxta se collocata magis elucescant, nonnulla, quae in interpretandis scriptoribus antiquis, sæpius ac vellem, reperiuntur vitia. Sunt, atque vti nam non essent, doctores scholastici, qui interpretando classicos officio suo iam satisfacere sibi videntur, si verba molesta sedulitate captent, loquendi formulas denotent, notatas memoriae mandent, verborum sensum eruant; licet genium auctoris, eiusque scriptorae genus et – quod peius est, – res ipsas turpi premant silentio. Cur legimus istos scriptores? an vocabulorum phrasiumque solummodo causa? Ex hac lectione, nisi alii fructus maiores ad formandum ingenium

genium proficiscantur, nescio sane, quid sit, cur tot viri praestantes, vt v. c. *Heynius*, *Harbesius*, *Morus*, *Fischerus*, multique alii in hisce laboribus sese exercent aliisque eos suadeant. — *Rerum* causa legimus, vt, quae aliorum aut sagacitas, aut experientia, aut doctrina, aut industria, reperit, ex iis addiscamus, et ad illorum exulta ingenia et monita egregia et facta praeclara, ingenium nostrum et animum conformemus; atque haec vtilitas non solum ex scriptoribus profaicis sed etiam ex poëticis est capienda. Ad innocentiam v. c., ad castitatem et integritatem vitae amplectendam, *Hesiodæa* ista, de aurea reliquisque sibi succedentibus aetatibus inter accumbentes, sacris factis, conuiuio senes iuuenesque decantata, quanta vi, praesertim apud veteres, fuisse putabimus? aut illa, quae de felicitate populi iusti et de miseris iniustae ciuitatis tam viuide repraesentantur *)? Sed et illud in

A 3

iis

*) Vid. *Hesiod.* "Egy. u. ημῶν. 226 seqq. cfr. insignem locum *Homer. Odyss.* XIX, 109. seqq. et ea, quae in peculiari dissertatione de hac re dixit *G. G. Pappelbaum*, quem interdum secutus sum.

iis praeclarum, quod ad vitam maxime vtilia in iis tradebantur aut monebantur, quibus disciplina domestica, coniugum castitas, liberorum pudor, civium concordia, rerum publicarum salus contineretur. Est autem ea in re propitia aliqua et invidenda veterum scriptorum praecipue poetarum fortuna prae ferioribus, quod ea maxime morum praecepta occupare potuerunt, quae vtut vulgaria, tum tamen noua ac praeclara haberentur; quae ipsa ad vitam vsumque quotidianum vtilissima fere sunt, et ad omnium hominum animos pariter vim habent, a doctis et indoctis memoria mandantur. Quid? quod multa ab iis grauitur ac magnifice dicuntur, quorum nos, si nostros audimus mores, ne sensum quidem fatis acrem habere possumus, quum ea ad illorum hominum animos vim maximam facile haberent. Quantum tandem ad animos iusti rectique sensu imbuendos valuiffe putabimus, quod ea ipsa, quae de deorum cura et inspectione circa res humanas, de vindicta et vltione scelerum ad feram quamuis posteritatem pertingente, et sic porro, tradebantur, non nude posita aut ad subtiles et metaphysicas quaestiones deducta, sed ad

fen-

sententias imaginesque sensui et phantasiae
patentes reuocata essent.

Sed vt attingam metam mihi propo-
sitam, ad aliud redeam. Accedit interdum
huic iam commemorato vitio, quod magis
aperit istorum hominum rerum minutarum
studium, vt *Ετυμολογίαν*, studium plane
inutile, puerile, ridiculum, si vltra limites
extendatur, nimio ardore, et vere dixerim,
superstitione, praesertim in graecis, venen-
tur; quasi istis tricis facilius linguae perci-
perentur! quod, quo magis animi vires et
tempus tam paruis rebus et exilibus tri-
buuntur, eo magis reprehendendum. Quid
quaeso, iuuat, memoria tenere, nomen
ΘΕΟΣ, cuius notio nec pueris ignota, me-
lius a *Θέω* facio, quam a *Θέω* curro, aut
Θεάω, *τιθημι*, *δει*, aut alio quouis nomine
deriuari? Quid esset perspicuitatis, *ἀσφα-
λην ῥητορα*, *Xenophont.* Memor. Socr. IV,
6, 15. non vacillantem rhetorem, a *σφάλ-
λειν*, vacillare, vertere *)? Attamen ety-

A 4

mo-

*) In his *Graenius* et *Gronouius* peccauerunt, eorum-
que exemplum nobis exhibitum luculentissime
doet, coniecturas caute esse sequendas.

mologiam interdum vtilem esse, non ausim negare. Vtilis est, non solum ad confirmandum notum cuiusdam verbi significatum, sed etiam dubium certiore reddendum. Sic v. c. *Μῦθος* vertitur: *fabula*, verbum *μύειν* autem saepissime significat *loqui*; nemo igitur dubitabit, nomen *μῦθος* proprie denotare *omne id quod ore proferitur*, sine respectu veri et falsi, vt ex multis locis *Homeri* (v. c. *Iliad.* β. 199. *Odyss.* α. 271.) perspicue apparet.

Alii, dum hunc scopulum euitare student, ad alium offendunt. Hi in legendis scriptoribus solis rebus, quas ad formandum ingenium et mentem emendandum multum, immo plurimum facere, optime contendunt, nimium intenti, omnia, quae ad philologicam scriptoris interpretationem pertinent, leuiores et non satis digna viris iudicant, quos ingenio et doctrina aliis praestare oportet; inde ea aut plane negligunt, aut leuiter saltem attingunt, et omne tempus, omnemque operam rebus illustrandis, adornandis, diiudicandis, commendandis, refutandisque interdum sic tribuunt, vt re-

rerum peritis lectionem scriptoris praeire
 facetuli vix viderentur. Hi interpretatio-
 nis verborum grammaticae contemptores mihi
 nec illud *Melanchthonis*: „bonus gramma-
 ricus est bonus interpret“ , nec id satis ob-
 seruasse videntur, quod verborum locutio-
 numque sensus non raro sine historiae, my-
 thologiae, antiquitatis rerumque aliorum be-
 neficio certus effici nequeat, quarum
 omnium cognitionis iustae virum ingenuum
 pudere non debet, quum eius expertem
 esse, in vitio ducatur. Liceat mihi hanc
 causam exemplis confirmare. Quis v. c.
Horat. Od. III, 3, 25. rite explicabit, si
 troiani belli historiam nesciuerit? an vere et
 rite exponet vs. 15. Romuli consecrationis
 expertus? an vs. 9. seqq. si Hercules, Bacchi,
 Pollucis narrationis fabulosae fuerit ignarus?
 num recte enarrabit, quid sit iubere vs. 2.
 nisi ex antiquitate didicerit, fuisse populi
 proprium, velle, rogare, si legem de ali-
 qua re ferebat? Eadem est ratio in innu-
 meris classicorum locis.

Non est praetereundum ridiculum
 illud his vitiis longius latiusque diffusum
 praeiudicium: quo longior sit, eo praestan-

A 5

torem

tiorem esse explicationem, eoque maiorem
 interpretis diligentiam indicare. Non sine
 indignatione recordor doctorum quorundam
 scholasticorum, quos, etsi non ego eosdem
 habui doctores, tamen lectionibus eorum
 saepius interfui, qui autem optimos iuue-
 num annos pessumdabant, dummodo pueri-
 liter perquirerent, vtrum Aeneas primum
 sinistro an dextro pede Didonis speluncam
 introierit? Vtrum claua Herculea querno
 an pineo fabricata fuerit ligno? — Quot
 et quanta inde mala oriantur, quis non sen-
 tit? Ex annotationibus, notis, commenta-
 riis vndique collatis nec eruditio a discipu-
 lis hauriri, nec tanta, saepe indigesta, moles
 ferri potest. Iam quid miremur ab horum
 scriptorum lectione, si tam molesta fuerit,
 vel optima ingenia terreri potius, quam ad
 eam impelli. Quod ne accidat, aut nobis
 metuendum sit, est breuitati quam maxime
 studendum, cui suspicionem inferre, modo
 nihil desit, praeiudicium istud non potest.
 Est enim, nisi frustra labore velimus, tiro-
 num ingeniis minus cultis, omnino indul-
 gendum. Inde neque dedecori esse potest
 doctori ista breuitas, quam discipulorum
 conditio poscit, neque excusari aut commen-
 dari

dari ista longa et ampla verborum et rerum copia, cui nondum tirones sufficunt, verborum venustate et rerum prolatarum veritate et vtilitate alio loco et tempore omnino non neganda. Quod, nisi discernamus, cuiuslibet, quicquid in mentem venit, modo ne falsum sit, garrere licet. Sufficiat haec de vitis vniuersae adnotasse.

Iam quae sint obseruanda scriptores classicos recte interpretaturo, breuiter exponam. Primum omnibus modis curandum est, vt habeatur libri cuiusdam editio quam emendatissima, et vt ex lectionibus variantibus, quantum fieri potest, melior eligatur. Est enim iniustum, ipsas scriptoris sententias integras, et alias, vel errore vel temeritate illatas, mutatas in eodem honore habere. Cui quidem rei, si qui sint, quibus prodesse hic labor poterit, auditores, sic dandam operam censeo, vt eas, quibus in hac causa Critici vtuntur, regulas, vsu atque applicatione iuuenes potius addiscant, intelligant, quam decies viciesque moleste repetitas memoria sola complectantur; quod non solum ingenium acuit, et linguae exercitium auget, verum etiam, quod maius est,

est, Philologis futuris variam praebet vtilitatem. Deinde omni cura et diligentia est interpreti laborandum, vt verum ingenuumque verborum sensum reperiat, seu scriptoris cogitata, scribendo expressa, iuste, accurate, certe, resciat, nec plus nec minus vernacula aut alia quavis lingua, scite et eleganter, affirmet aut neget, quam ipse scriptor, eo tempore, pro sua vel suae aetatis consuetudine, affirmabat aut negabat. Verborum sensus autem per analogiam seu comparationem omnium notionum cuiusdam vocabuli est expetendus. Qua in re considerandum, vnumquodque vocabulum vnum tantummodo habere posse significatum atque inter multas notiones cuiusdam vocis vnam tantummodo esse propriam. Si igitur significationes varias ad vnam reducere possis, concludendum, eam esse genuinam. Licebit id exemplo confirmare. Ἄγαθος v. c. significat a) *id, quod bonum est suo genere*, κύνες ἀγαθοί, canes sagaces. b) *peritus, doctus, διδάσκαλοι ἀγαθοί*. Ex hisce apparet ἀγαθόν proprie esse eum, *in quo sit αἰσθη* i. e. *scientia et facultas alicuius rei*, quia ex hoc caeteros significatus vt descendentes notiones deriuari possunt. Sed
prae-

praeter veram propriamque vocabulorum vim discipulis traditam, etiam locutionum aut phrasium significationes ingenuas et diuersam indolem vel breuius vel copiosius pro diuersa audientium conditione, illis indicare, oportet scholasticum doctorem. Quod licet multum nonnunquam sit operae, quum vocum et locutionum, praesertim graecarum, significatus pro diuerso loco, tempore, genere &c. quam maxime interdum variet; tamen, quod multi vana ambitione, errore, inscitia faciunt, in casu dubio necesse non habet, vasto et amplo lectionis apparatu omnes eiusdem vocis, locutionis vim diuersam enumerare, caeteris prolatam innumeris exemplis confirmare, et multis interdum Commentatorum eadem sententiarum nominibus, quasi multorum consensu verum niteretur, audientes terrere magis, et perturbare, quam conuincere. Quae vastitas, quam periculosa sit, quis non vider? — Sed concedam, ne difficilis videar, quod tamen salua conscientia nequeo, auditores imperitos ista omnia consumto longo tempore vel ex sexcentis commentariis, lexicis, et quibus subsidiis vsus fuerit, molesta sedulitate collecta esse perceptruros: nihilominus

minus commendari poterit ista copiosa signorum potestatem demonstrandi consuetudo; maius inde detrimentum, quam emolumentum in discipulos semper redundat. Quo enim magis istis rebus memoriam obruunt, eo magis nobilioribus animae facultatibus nocent, maiori cura et diligentia conseruandis, augendis: eoque facilius condiscunt tirones, doctores imitati, iusto plus ad istas res animum adiiicere, ad maiora merito appellendum.

Ad stabiliendam verborum notionem magno est adiumento: 1) *Vetustas* seu tempus illud, quo, vt vulgo dicunt, literaturae graecae et romanae aurea erat aetas. Scriptores enim tum temporis viuentes, vt *Plato*, *Xenophon* graecorum, et *Cicero* latinorum, sine dubio in describendis rebus istis utebantur verbis, quae in diiudicandis vocabulis serioris aevi scriptorum comparationem non sine magno emolumento permittunt. 2) *Auctoritas* - tantummodo scriptoribus *classicorum* nomine notis tribuenda. Haec autem auctoritas tantam habet vim, vt vocabuli cuiusdam saepius apud classicum quemdam occurrentis significatus haud

haud dubio sit obnoxius. Sed quid de ἀπαξ λεγομένοις iudicandum? eruditi dissentiunt. Ii, qui ea reiiciunt, non satis mihi perpendisse videntur, vocabulum, quod semel tantummodo apud auctorem classicum exstat, tamen in illis scriptis saepius exstare potuisse, quae ad nostram vsque aetatem non peruenerunt. Melius mea saltem sententia, esset, ἀπαξ λεγομενα, quorum potestas ex analogia, etymologia, contextu, vsuque loquendi haud ignota est, eundem, quem aliis saepius occurrentibus, honorem habere; alia autem factitia, vt v. c. ἐνωτί-ζεσθαι LXX. Interpretum (ad exprimendum hebr. יִינַן) et *aporiare* (ex ἀπορέομαι), *aporiatio*, Tertulliani, exorta quaestione, num classica illis sit tribuenda auctoritas? reiicere. 3) *Vsus loquendi* *) seu consensus eruditorum de eodem verbo. Cum autem vetus sermo, vt *Quintilianus* iam adnotauit, nil aliud, quam vetus loquendi consuetudo est, facile intelligitur, cur loquendi vsus in analogiam, vetustatem et auctoritatem vim exercean atque obtineat. Λόγων τέχνη v. c. *Xenoph.* Memor. I, 2, 31.,
non

*) *Consuetudo sermonis*, *QUINTILIAN.* Instit. orator, II, 11.

non *ars oratoria*, sed *sophisma*, est, quia Sophistarum nomen Socratis temporibus malum iam habebat connotatum. 4) *Contextus*, seu secundum *Ciceronem*, completus verborum ambitus, ex iis, quae antecedunt aut sequuntur, multa suppeditat subsidia verborum sensum inueniendi. Qua in re autem videndum, *partim*, an verba bene sint diuisa, vt v. c. *Homer. Iliad. ζ. 425.* vbi pro: ὑποπλάκω melius legitur ὑπο Πλάκω, quia Theba ad montem Πλάκος aedificata erat; *partim*, an substitutio alterius literae verbo dubio maius adferat lumen, vt v. c. *Horat. d. A. P. 441.* „male *tornatos* incudi tradere versus „ melius: *formatos*, aut cum Bentleio: *ter natos*; *partim* denique, an *parallelismus* luculentiore efficiat notionem. Sic e. g. *Martial. Ep. 9.* discrimen inter *nubere* et *ducere* et *Cicero ad Diu. IX, 13.* inter *diligere* et *amare* parallelismo annunt. Interdum haec opera inueniendi sensui sufficit, et hic nihil omnino addendum.

At vero, quum scriptores in conscribendis suis libris ad alias res multas, satis suo tempore noras, et manifestas respexerint potius, quam eas descripserint; quod idem et hodie

hodie eodem iure nostros scriptores facere
 videmus; praeterea diuersa ista subsidia non
 raro sunt adhibenda, quae vberiore earum
 rerum omnium aperiunt notitiam, quas
 scriptorum sententiis sic implicatas, intextas
 inuenimus, vt sine istarum iusta cognitione
 scriptoris mentem recte intelligere, attingere
 nemini liceat. Quamobrem nisi officio ve-
 lit deesse interpres, et contentus esse sensu
 obscuro aut mutilo, parum et sibi et aliis
 profuturo, ad Mythologiam, Historiam,
 Geographiam, Antiquitates, et alios fontes,
 vt res locusque postulat, ipsi omnino est re-
 currendum. — Reperto feliciter sensu pri-
 mum in *res* ipsas diligentius est inquiren-
 dum, et aequae in auditorum usum pro
 diuersa eorundem conditione sunt conuertendae.
 Quod, qui negligunt, idem mihi fa-
 cere videntur, quod faciunt immensum auri
 et argenti pondus magno labore paratum,
 terra defossa deponentes. Hic sane opti-
 mus doctori scholastico est locus, et augen-
 da cognitione, et iudicii mentisque integri-
 tate formanda, de iuuentute praeclare me-
 rendi. Quodsi enim rebus perceptis de
 omnibus iustum ferat iudicium, narratio-
 num, inuentorum &c., bonam aut malam
 B in-

indolem doceat, ratiocinationes rectas sequatur et commendat, mendosas iusta auctoritate reprehendat, emendet, dubias indicet ab auditoribus forte in posterum diiudicandas; quae omnia, ne alias prouincias sibi arrogare videatur, fieri quam breuissime debent et possunt: vberimos ex ista institutione fructus per totam vitam auditores non percipere omnino non possunt. Non solum enim res multas egregias discent, verum etiam, quod omnibus bonis non gratum esse nequit, cum vel acutissimi ingenio prudentiaque viri in errore aliquando deprehendantur, semper suo iudicio uti, nunquam magistri auctoritate seu illo: *αυτος εφρα* discipulorum *Pythagorae* niti, de omnibus, nisi antea certo iudicio fuerint expensa, dubitare, sine ratione nihil laudare, sequi, contemnere, longo et vario isto exercitio feliciter tandem adsuescent. Ad haec quam multa sapienter et considerate viuendi praecepta egregia, quam multas adhortationes ad sequendas virtutes et vitia fugienda rectas et sapientes scriptores isti reliquerunt! — Haec omnia comprobare, laudare, commendare discipulis quam grauissime, doctorem decet. lam cum ea sit hominum indoles,

les, quod quotidie experimur, vt bonum appetant, malum auerſentur, et, ſi quid recte, praeclare factum audiant, aut legant, eandem virtutis viam ingrediendi ſtudio incendantur; iſta omnia mecum reputans, iam cernere mihi videor ciues meliores ex iſta ſchola profectos, vitia et flagitia abiecta, virtutis exempla multa praeclara. Abſtinentium tamen omnino eſt a pluribus et copioſis conſequentiis moralibus, melius ad locum opportunum relegandis.

Supereſt, vt quaedam de varia ſcriptorum arte et de ordine in legendis ſcriptoribus antiquis adiungam. Ad primum quod attinet, docentem oportet, vt omnibus ingenijs et teneris et maturis, recte conſulat, quod quidem melius fit per *Ἐκλογάς* ſeu Chreſtomathias, quarum optimae in graecis: *Strotbii*, *Koeppenii*, *Gesneri*, in Latinis: *Mangelsdorffii* ſelecta capita, aliorumque. In hiſce legendis autem non ſolum elegantia vocum et locutionum, verum etiam ſcriptoris ſtilus, vt Phaedri breue et accuratum dicendi genus, Horatii ſublimitas, elegantia, diuina lingua, Homeri ſimplicitas, aliorumque ſcriptorum aliae ſcri-

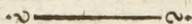
bendi virtutes et venustates, et alia, quae exstant vbique eximii ingenii impressa vestigia sunt indicanda. Caetera adhuc adnotanda iam alibi copiosius dixi et superuacaneum puto, rem altius repetere.

In Oratione, quam mihi explicandam sumsi, quae etiam adiecta est meo nuperime editio libello: „Lehrbuch die griech. und latein. Klassiker zweckmässig zu lesen“, Hal. 1786. 8., secutus sum *Wolfii* editionem omnium operum Isocratis, Basil. 1597. f. et vice fungitur speciminis omnium orationum Isocratis eadem ratione variantibus lectionibus edendarum. Nouam curavi versionem latinam, quum veteres Isocrati vulgo adiunctae aut pressius verbis adhaerent atque ita barbarae aut obscurae sint, aut a vero sensu saepius recedant. Textum quidem graecum pluribus in locis, vbi de vera lectione sollicitus eram, vt mihi persuasum habeo, emendavi; criticis tamen, quan-

quantum fieri potuit, abstinui disceptationibus atque lectiones variantes reliqui, magis imperitioribus his qualibuscunque paginis profuturum fore sperans, si in notis, quas addidi, obscurior interdum eliceretur sensus, indoles linguae, idiomaticae exonerentur. Scripsi ipsis calendis Augusti, MDCCLXXXVI.

Io. Christoph. Fried. Bährens.

Ι Σ Ο Κ Ρ Α Τ Ο Υ Σ *)
 Π Ρ Ο Σ Ν Ι Κ Ο Κ Λ Ε Α **)
 Π Ε Ρ Ι Β Α Σ Ι Λ Ε Ι Α Σ ***)

Ι Οἱ μὲν εἰωθότες, ᾧ Νικόκλεις, ὑμῖν τοῖς βασιλεῦσιν ἐσθῆτας ἀγειν, ἢ χαλκόν, ἢ χρυσὸν εἰργασμένον, ἢ ἀλλό τι τῶν τοιούτων χρημά-

*) *Isocrates* fuit rhetor Atheniensis, discipulus *Gorgiae*, viuens circa 440. A. C. Olymp. 110 dieique obiit supremum anno 98. aetatis suae. Omnium fere primus, qui docuit, quid ad eloquentiam pertineat et qui utebatur oratione profaica tam suaui, ut per omne fere tempus flo-ruerit.

**) *Nicoles* aequalis *Isocratis*, rex erat *Salaminiensis*, filius *Euagorae*, qui successori regni sui ob malam vitae rationem non bonum exhibuerat exemplum, quam ob causam *Isocrates* hanc ad *Nicolem* habebat orationem, ne vitia patris sequeretur.

***) Βασιλεία i. q. μοναρχία seu summa imperii, ut ipse Segm. 7. explicat *Isocrates*. Tota oratio eo redit, ut, quatenam sint officia regnantium, ostendat.

Segm.

ISOCRATIS
AD NICOCLEM
ORATIO.

Qui vobis regibus, o Nicocles, vestes et
adferre solent, aut aes, aut aurum elabora-
tum, aut aliud quid eius generis, quo

B 4 ipfi

Segm. I—10. continet INTROITVM.
*Primum exhibet comparationem inter reges et pri-
uatos atque inter res, quae et hos et illos melio-
res reddunt; disquirat, an melius priuatam aut
regalem degere vitam; sed quum sibi omnia pericu-
la, omneque vitae genus regum proposuerit ani-
mo, concludit, vitam priuatorum esse praeferen-
dam, quia non vniuscuiusque sit, tali munere fun-
gi. Sumta inde occasione, officia quaedam regum
discurrendi, transgreditur ad ipsam orationem.*

ἔσθῃτας ἄγειν) ἔσθῃς est vestimentum magnifi-
cum, vt Homer. Odyss. α. 165. vbi coniungi-
tur χρυσῷ, auro; alibi opponitur vestimentis
fordidis et squalidis v. c. Iac. II. 2—3. Ἄγειν,
adferre, vt apud Xenophont. δῶρα ἄγειν τιμῇ,
donis aliquem officere.

ἢ χαλκῶν ἢ χρυσῶν εἰργασμένον) ἐργάζεσθαι est
laborare. Eadem notione vtitur Aeschines Socrat.
dial. 2. περ. πλῆτ. 29. hoc verbo: ἐργά-
ζεσθαι ἀνδριάντα χαλκῶν, fabricare statuam
aeneam.

μάτων, ὧν αὐτοὶ μὲν ἐνδεεῖς εἰσὶν, ὑμεῖς δὲ
 πλῆτετε, λίαν ἔδοξαν εἰνά μοι καταφανεῖς,
 ἔ δόσιν, ἀλλ' ἐμπορίαν ποιέμενοι, καὶ πολὺ
 τεχνικώτερον αὐτὰ πωλῶντες τῶν ὁμολογῶν-
 2 τῶν καπηλεύειν. Ἐγὼ δὲ ἠγησάμην ἂν, ταύ-
 την καλλίστην γενέσθαι δωρεάν, καὶ χρησιμω-
 τάτην, καὶ μάλιστα πρόπρασαν, ἐμοὶ τε δῆναι,
 καὶ σοὶ λαβεῖν, εἰ δυνηθεῖν ὀρίσαι, ποίων
 ἐπιτηδευμάτων ὀρεγόμενος, καὶ τίνων ἐργῶν
 ἀπεχόμενος, ἀρίστα καὶ τὴν πάλιν καὶ βασι-
 3 λείαν διοικήσῃ· τῆς μὲν γὰρ ἰδιώτας ἐστὶ πολ-
 λὰ τὰ παιδεύοντα, καὶ μάλιστα μὲν, τὸ μὴ
 τρυ-

καταΦανεῖς) *conspicui*; sed adiectiva apud graecos
 saepissime pro aduerbiis ponuntur, quemadmo-
 dum aduerbia saepenumero locum adiectiuorum
 sustinent. Cfr. *Vechneri Hellenol. I, 12.* Sic h. l.
 καταΦανεῖς pro Φανερώς, aperte.

ἐμπορία) proprie de ea dicitur *mercatura*, quae tra-
 ditur mare, negotii causa, deinde *mercatura* sim-
 pliciter. Ἐμπορίαν ποιεῖν est Ciceronianum:
mercaturam facere

αὐτὰ πωλῶντες τῶν ὁμολογῶντων) αὐτὰ scil. τὰ
 χρήματα — ὁμολογ., genitiui, ob praecedentem
 comparatiuum τεχνικώτερον. Cfr. *Pausan.*
in Boeot. p 563. ed. Xylandri: Ὡς ἐλεῖν τὴν
 Κερησσὸν σφισὶ πειρωμένοις ἐφαίνετο ἐλπί-
 δος κρείσσον. Latini cum ablatiuo v. c.
Cicer. ad Attic. VII, 6.: est illa quidem impu-
 dens postulatio opinione ualentiior.

2. ὀρίσαι) Cfr. *Theophrast. Char. VII, 1.* idem ac
 ὄρω λαβεῖν, seu ὄρω εἰπεῖν, *ibid. V, 1. IX, 1.*
 Ὅρος

ipſi quidem indigent, vos vero abundatis; eos non munus dare, ſed negotium exercere, multoque artificioſius iſta vendere, quam qui ex inſtituto quaestum de mercibus ſuis faciunt, maniſeſtiſſime mihi viſi ſunt. Equidem vero hoc optimum fore donum et vtiliſſimum, quod et mihi danti tibiſque accipienti honeſtiſſimum putauerim, ſi determinare poſſem, qualia praecepta expetas et a quibus rebus te abſtineas, vt optime et vrbem et regnum modereris. Apud priuatos enim homines multa inueniuntur, quae erudiant,

B 5

diant,

"Ὄρος in libris philoſophorum valet fere *definitionem* et diſtinguitur a τύπω, i. e. *descriptione* —

Vid. *Meurſum* in *Animaduerſſ.* miſc. III, 21.

ὄρεγόμενος) ὄρεγεσθαι, porrectis manibus prendere, ſignificat deinde *cupere*, ſimpliciter, vt in loco *Iſocrat.* ad *Demonic.* parallelo: ὦν χρῆ τῶν νεωτέρων ὄρεγεσθαι. *Clr. Lucian.* *Timon.* 84.

ἀπέχεσθαι) conſtruitur genitiuo, — *abſtinere* (v. c. *σιτῶν*, cibo, *Aeſch. Socr.* II, 15.).

3. ιδιώτας) ιδιώτης eſt proprie is, qui ſua tantum curat; deinde: *privatam agens vitam*, non fungens munere publico. Hoc ſenſu apud *Demosth.* *Philipp.* 4. ιδιώταις opponuntur πολιτευόμενοι ſeu ἀρχοντες. Caeterum praer. προς ſupplenda.

ἔſτι πολλ. τ. παιδεύοντα) ἔſτι pro eiſi, vt eſt apud *Horat.* od. I, 1. pro: ſunt. Παιδεύεσθαι pertinet ad omnem *diſciplinam*, et publicam et priuatam.

- τρυφᾶν, ἀλλ' ἀναγκάζεσθαι περὶ τῆ βίῃ
 καθ' ἑκάστην ἀγωνίζεσθαι τὴν ἡμέραν.
 Ἐπειδ' οἱ νόμοι, καθ' ἑς ἑκάστοι πολιτευόμενοι
 4 τυγχάνουσιν· ἔτι δὲ ἡ παρρησία, καὶ τὸ φα-
 νερώς ἐξεῖναι, τοῖς δὲ φίλοις ἐπιπλήξαι, καὶ
 τοῖς ἐχθροῖς ἐπιθέσθαι ταῖς ἀλλήλων ἀμαρ-
 τίας· πρὸς δὲ τέτοις τινὲς καὶ τῶν ποιητῶν
 τῶν προγεγενημένων ὑποθήκας, ὡς χερὶ ζῆν
 καταλελοίπασιν, ὡς' ἐξ ἀπάντων τέτων εἰκὸς
 5 αὐτὸς βελτίως γίνεσθαι. Τοῖς δὲ τυράννοις
 εἰδέν ὑπάρχει τοῖστων, ἀλλ' ἑς μᾶλλον εἶδει
 τῶν ἄλλων παιδεύεσθαι· ἐπειδὴν εἰς τὴν ἀρ-
 χὴν κατασταθῶσιν, ἀνδρέτητοι διατελῶσιν.
 6 Οἱ μὲν γὰρ πλείοι τῶν ἀνθρώπων αὐτοῖς εἰ
 πλησιάζουσιν· οἱ δὲ συνόντες πρὸς χάριν ὀμι-
 λῶσι. Καὶ γὰρ τοὶ κύριοι γινόμενοι, καὶ χρη-
 μάτων πλείων, καὶ πραγμάτων μεγίστων,
 διὰ τὸ μὴ καλῶς χρῆσθαι ταύταις ταῖς ἀφορ-
 μαῖς

πολιτεύεσθαι) nostro loco idem ac πολιτεύειν, le-
 xibus et institutis reipublicae vivere.

4. εἰκὸς) εἰκος sc. ἐστὶ, simile est, verbi εἰκειν, simi-
 lem, consentaneum esse; cfr. Xenoph. Cyrop.
 II, 20.

5. τυράννοις) τυραννος non in malam partem acci-
 piendum; sed simpliciter: princeps. Egregium
 habes locum Anacreont od. IX, 7.

Ἄνακρέων μ' ἔπεμψε
 Πρὸς παῖδα, πρὸς βασιῖλλον,

Τὸν

diant, inprimis vt deliciarum sint expertes, ac necessitate impulsī de victu quotidie certent. Leges deinde, quarum praescripto quilibet reguntur. Porro ista dicendi libertas, vbi palam et amicos reprehendere et inimicis mutua exprobare delicta liceat. Denique nonnulli poëtarum veterum praecepta de vitae instituto reliquerunt: ita, vt sit consentaneum, illos ex his omnibus fieri meliores. Sed tale quid principibus non accidit, 5 quos tamen omnium maxime instrui deceret; hi vero, vbi imperium fuerint adepti, sine admonitione vitam peragunt. Plurimi quidem hominum illis se non adiungunt; qui vero consuetudinem cum illis traxerint, ad gratiam confabulantur. Proinde, quum plurimarum impetrent diuitiarum potestatem et rerum maximarum, quia hisce occasionibus abu-

Τὸν ἀρετὴ τῶν ἀπάντων
Κρατοῦντα καὶ τυραννον

cf. *Verg. Aen. IV*, 320. *Lucium XXXV*, 12. et *Ciceron. de Caesare. Offic. II*, 27.

ἀρχήν) ἀρχή, imperium — vid. *Taylor. ad Lyf.* p. 163.

6. διὰ τ. μ. κ. χρῆσθ. τ. τ. ἀφορμ.) Haec verba ad *χρημῆτα* et *πραγμαῖα* sunt referenda et sic intelligenda: quum autem hisce diuitiis his, quae rebus splendidis atque magnificis, vt experientia docet, abutantur, multi dubitarent etc.

μαῖς πεποιήκασιν, ὥστε πολλὰς ἀμφισβητεῖν, πότερόν ἐστιν ἄξιον ἐλέσθαι τὸν βίον, τὴν τῶν ἰδιωτευόντων μὲν, ἐπεικῶς δὲ πραττόντων, ἢ

7 τῶν τυραννευόντων. Ὅταν μὲν γὰρ ἀποβλέψωσιν εἰς τὰς τιμὰς, καὶ τὰς πλέτους, καὶ τὰς δυναστείας, ἰσοθέως ἅπαντας νομίζουσι τὰς ἐν ταῖς μοναρχίαις ὄντας· ἐπειδ' ἂν δὲ ἐνθυμηθῶσι τὰς φόβους, καὶ τὰς κινδύνους, καὶ διεξιόντες εὐρωσι τὰς μὲν, ὑφ' ἧν ἡκιστα ἔχρην διεφθαρμένους, τὰς δὲ εἰς τὰς οἰκειοτάτους ἐξαμαρτεῖν ἠναγκασμένους, τοῖς δὲ ἀμφοτέρωταῦτα συμβεβηκότα, πάλιν ὁπωσὲν ζῆν ἠγῶνται λυσιτελεῖν μᾶλλον, ἢ μετὰ τοιούτων συμ-

8 φορῶν ἀπάσης τῆς Ἀσίας βασιλεύειν. Ταύτης δὲ τῆς ἀνωμαλίας, καὶ τῆς ταραχῆς αἰτίον

ἐπεικῶς δὲ πραττόντων) ἐπεικῶς πραττοντες, *mediocriter viuentes*; *opponuntur iis, qui domini sunt χρημάτων πλειστον, seu, qui molliter viuunt.*

7. ἰσοθέως) ἴσος in compositionibus aequalitatem exprimit. Sic Telemachus Homer. Odyss. α. 324., qui procos matris suae Penelope adibat, dicitur: ἰσόθεος Φως, *vir deo similis.*

διεξιόντες) δια in compositis habet vim quædendi, ut v. c. *διομνῦσθαι*, deierare, i. e. omnibus adhibitis, quæ ad vim iurisiurandi pertinent. Sic h. l. *διεξιέναι* accurate exponere, seu, reciproce, diligenter rem secum perpendere. Vid. *Dorwill.* ad Charit. pag. 670.

εὐρωσι

abutuntur, effecere, vt multi dubitarent, vtrum priuatorum hominum, moderate et humaniter viuentium, an principum eligere vitam melius fit. Nam quum honores eorum-7 que diuitias ac imperium respiciunt, omnes, qui singularem tenent potestatem, diis aequales putant; si vero timores, et pericula reputant, sicque secum perpendentes inueniunt, alios ab iis, quos minime id decuerat, esse interfectos, alios, vt in familiarissimos etiam peccarent, esse coactos, aliis vero vtraque haec accidisse; tunc rursus quocunq; viuere modo satius esse, quam talibus malis obrutum toti Asiae imperare statuunt. Huius 8 vero inaequalitatis et discordiae causa est, quia

εὕρωσι τοὺς μὲν — διεφθαρμένους) Haec verba latine reddidi: — inueniunt, alios ab iis, quos minime id decuerat, esse interfectos — meliorem autem habent sensum vernacula lingua: — so sieht man, daß einige durch dieienigen gestürzt worden sind, von denen sie es am wenigsten hätten erwarten sollen — nam διαφθεῖρσιν alibi apud Ilocrat. non occurrit notione interficiendi, etsi apud alios, v. c. Thucydidem, haud ignota est.

λυσιτελεῖν μᾶλλον) λυσιτελεῖν proprie: *uestigalia pendere*. Phot. Lex. Ms apud Albertum ad Hesych. T. II. p. 506. Deinde omnino *prodesse*, λυσιτελεῖ μᾶλλον idem quod βέλτιόν ἐστι.

τῶν ἔσιν, ὅτι τὴν βασιλείαν ὡσπερ ἱερῶσύνην
 παντὸς ἀνδρὸς εἶναι νομίζουσιν, ὃ τῶν ἀνθρώ-
 πινων πραγμάτων μέγιστόν ἐστι, καὶ πλείονος
 9 προνοίας δεόμενον. Καθ' ἐκάστην μὲν ἔν πρά-
 ξιν, ἐξ ᾧν ἂν τις μάλιστα δύναίτο κατὰ τρό-
 πον διακίβην, καὶ τὰ μὲν ἀγαθὰ διαφυλάτ-
 τειν, τὰς δὲ συμφορὰς διαφεύγειν, τῶν αἰεὶ
 παρόντων ἔργων ἐστὶ συμβεβηέναι. Καθόλου δὲ
 τῶν ἐπιτηδευμάτων, ᾧν χρῆσι σοχάζεσθαι, καὶ
 περὶ ἃ δεῖ διατρίβειν, ἐγὼ πειράσομαι διελθεῖν.
 10 Εἰ μὲν ἔν ἔσται τὸ δῶρον ἐξεργασθέν, ἀξίον τῆς
 ὑποθέσεως, χαλεπὸν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς συνιδεῖν.
 11 Πολλὰ γὰρ καὶ τῶν ἐμμέτρων ποιημά-
 των καὶ τῶν καταλογάδην συγγραμμάτων, ἔτι
 μὲν ἐν ταῖς διανοίαις ὄντα τῶν συντιθέντων,
 μεγάλας τὰς προσδοκίας παρεῖχον ἐπιτελε-
 θέντα δέ, καὶ τοῖς ἄλλοις ὑποδειχθέντα, πο-
 λὺ

8. ὡσπ. ἱερῶσ. π. ἀνδρ. εἰ νομ.) Sic intelligendum: *Vulgo arbitrantur, regis munere fungi non maioris esse momenti, quam praeesse provinciae sacerdotis.*

9. διατρίβειν) sc. τὸν χρόνον seu βίον, *tempus seu vitam impendere alicui rei; ut v. c. Plutarch. περ. παιδ. ἀγωγ. X, 10. διατρίβειν περὶ Φιλο-*
 λοῦ

quia regnum tanquam sacerdotium cuiuslibet esse viri existimant; quod summum est rerum humanarum summamque desiderat curam. In qualibet igitur actione, unde potissimum quis rectissime administrare possit, ubi et bona conseruanda et mala sint euitanda, suadere illorum est officii, qui semper adsunt. Equidem in genere de omnibus, quae tibi sint spectanda, quibusque sit immorandum, edisserere nitar institutis. Vtrum vero donum hoc, proposito dignum, sit expoliturum, ab initio facile perspicere non potest. Multa enim carmina, quae et ligata et prosa oratione sunt conscripta, dum adhuc in mentibus auctorum inclusa tenerentur, magnas excitarunt expectationes; sed perfecta et in lucem prolata longe tenuiorem spe ipsa impe-

λοσοφίαν, studio philosophiae impendere tempus

10. δῶρον ἐξεργασθὲν) his verbis alludit ad praecedentia Segm. 1. χρυσὸν εἰργασμένον ἀδοσοῖν — ποιούμενοι, et, relicto tropo, intelligit orationem suam, quam etiam ἐξεργασίαν nominare potuisset. Cfr. Polyb. X, 6.

λύ καταδεεστέρα τὴν δόξαν τῆς ἐλπίδος ἔλα-
 12 βεν. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τότε ἐγχείρημα καλῶς
 ἔχει, τὸ ζητεῖν τὰ παραλελειμμένα, καὶ νο-
 μοθετεῖν ταῖς μοναρχίαις, οἱ μὲν γὰρ τὰς
 ἰδιώτας παιδεύοντας ἐκείνους μόνος ὠφελῶσιν·
 εἰ δὲ τις τὰς κρατῶντας τῆ πλήθους ἐπὶ ἀρε-
 τὴν προτρέψειεν, ἀμφοτέρους ἀν ὠφελήσειε,
 καὶ τὰς τὰς δυναστείας ἔχοντας, καὶ τὰς ὑπὲρ
 αὐταῖς ὄντας. Τοῖς μὲν γὰρ ἀν τὰς ἀρχαῖς
 ἀσφαλεστέρας, τοῖς δὲ τὰς πολιτείας πραοτέ-
 ρας ποιήσειεν.

13 Πρῶτον μὲν ἔν σκεπτέον, τὶ τῶν
 βασιλευόντων ἔργον ἐστίν· εἰάν γὰρ τὸ κε-
 φάλαιον, καὶ τὴν δύναμιν ὅλα τῆ πράγματος
 καλῶς παραλάβωμεν, ἐνταῦθα ἀποβλέπον-
 τες ἄμεινον, καὶ περὶ τῶν ἄλλων μερῶν ἐρῶμεν·
 14 οἷμα δὴ πάντας ἀν ὁμολογήσαι, προσήκειν
 αὐ-

11. δόξαν τ. ε. ἔλαβεν) δόξαν λαμβάνειν est glo-
 riam consequi, vt Aesch. Socr. II, 20.

Segm. 11. incipit, quomodo quisque regnum
 bene administrare debeat, tractare, sed ita, vt prius
 (11—12.) introitum orationi ipsi coniungat.

PRIMUM officium (13.): PATREM TE
 PRAEBEAS PATRIAE! Nomen illud glo-
 riosum Ciceronis, Caesaris et Augusti. cfr.
 Ouid. Fast. II, 127. Quid ad hoc pertineat, ex-
 plicat Isocrat. 14—16.

petrarunt gloriam. At certe conatus ipse est 12
laudandus, ut ab aliis omiſſa quaeramus et
gerendi imperii rationem praefcribamus.
Nam qui priuatos homines instituunt, ſolis
tantum illis vtilis ſunt. Si quis vero princi-
pes ad virtutem incitarit, vtrisque vtilitatem
procreauerit, tum his, qui imperium tenent,
cum iis, qui ſub imperio tenentur. Illis
enim imperia ſecuriora, his vero ſtatus rei-
publicae humaniores effecerit.

Primum igitur, quod ſit regum munus, 13
videndum eſt. Nam ſi totius rei caput atque
vim rite conſtituerimus, ad ea reſpicientes
melius de caeteris quoque partibus dicturi ſu-
mus. Neminem negaturum eſſe arbitror, 14
ad

12. νομοθετεῖν τ. μοναρχ.) cfr. locum *Lucian Timon.* 123. parallelum: Δεδοχθω δὲ ταῦτα, καὶ νενομοθετήσθω πρὸς τὸν ἐπίλοιπον βίον κ. τ. λ.

προτρέψειν) προτρέπεσθαι, *monitis impellere*,
metaphora ab iis, qui cogunt ſubſiſtentem, ut
progrediatur. Conſtruitur cum πρὸς et ἐπὶ.
Vid. *Isocrat.* in *Areop.* προτρέποντες ἐπὶ τὰς
ἀδικίας.

C

αὐτοῖς, πάλιν τε δυσυχῆσαν παῦσαι, καὶ κα-
λῶς πράττεσαν διαφυλάξαι, καὶ μεγάλην ἐκ
μικρὰς ποιῆσαι· τὰ γὰρ ἄλλα τὰ καθ' ἐκά-
στην ἡμέραν συμπίπτοντα, τῶν ἕνεκα πρα-
15 κτέον ἐστὶ. Καὶ μὴν ἐκεινόγε φανερόν, ὅτι θεῖ
τὲς ταῦτα δυνατοί, καὶ περὶ τῶν βε-
λευσομένων, μὴ βραδυμεῖν, ἀλλὰ σκοπεῖν,
ὅπως φρονιμώτερον διακείσονται τῶν ἄλλων·
δέδεικται γὰρ, ὅτι τοιαύτας ἔξῃσι τὰς βασι-
λείας, οἷα σπερ ἂν τὰς αὐτῶν γνώμας παρα-
16 σκευάσωσιν· ὥστε ἕδενί τῶν ἀθλητῶν ἔτω
προσῆκει τὸ σῶμα γυμνάζειν, ὡς τοῖς βασιλεῦ-
σι τὴν ψυχὴν τὴν ἑαυτῶν· ἅπασαι γὰρ αἱ
πανηγύρεις ἕδεν μέρος τιθεῖσιν τῶν τῶν
ἀθλων, ὑπὲρ ὧν ἡμεῖς καθ' ἐκάστην ἀγωνίζε-
σθε

14. καὶ καλῶς πράττεσαν). Verbum πράττειν
Inepissima de istis vsurpatur rebus, quae ex ani-
mi sententia eveniunt, ut *Hom. Odyss. γ. 60.*

Δὸς δ' ἐτι Τελέμαχον καὶ ἐμέ πρήξαντα
νέεσθαι.

Cfr. *Ipsi orat. de fort. pag. 96.* Sic nostro
loco de republica καλῶς πράξαι, *florere*,
idem, quod *Aesch. Socrat. I, 13.* εὖ πράξαι,
cui formulae ibi opponitur altera: κακῶς πράτ-
τειν, *interire*.

πράττεον ἐστὶ) *faciendum est*, per enallagen nume-
ri dictum, pro: *πράττεα εἰσί*, exempla vbiuis
obuia, v. c. *Ouid. Trist. I, 3, 10.*

Non

ad illos pertinere, ut urbis malis finem imponant, statumque eius felicem tueantur et e parua magnam efficiant. Alia enim, quae quotidie accidunt, horum causa facienda sunt. Illud vero perspicuum est, istos, hac 15 facultate praeditos, hisque de rebus deliberaturos, deliciae non deditos esse debere ac inertiae, sed accurate deliberare, ut caeteris sint longe prudentiores. Etenim, prout eorum mentes instructae sunt, ita illos regna habituros esse, liquido apparet. Hinc nulli 16 pugili tam incumbit corpus exercere, quam regibus ingenium suum. Omnes enim publici conuentis nullam partem eorum proponunt praemiorum, de quibus vos quotidie

C 2

cer-

Non aptae profugo vestis opisue fuit.

Huc refer *Homer. Iliad. β. 135.*

15. γνώμης παρὰσινευάσωσιν) παρὰσινευάζειν interdum notionem habet reciprocam: se exhibere, (et itaque in medio: se armare, *Plutarch. Apoph. XIII, 16.*) Γνώμης sunt h. l. ut *Herodian. VIII, 13.* vitae instituta, seu indoles et mores cuiusdam. — Denn es ist gewiss, daß ihre Regierung nach Maassgabe ihres Characters besser oder schlechter seyn werde. —
16. τῶν ἀθλητῶν — γυμνάζειν) Exemplum petitam de *exercitationibus ἀθλητῶν* in Gymnasiis, ubi esse Gymnastias exercuisse constat cursu, luctu hasta, disco, pugillatu, pila etc. Cfr. *Plaut. Baccid. III, 3. 24.*

17 σθε τὴν ἡμέραν ὧν ἐνθυμέμενον χρὴ προσέ-
 χειν τὸν νῦν, ὅπως ὅσονπερ ταῖς τιμαῖς τῶν
 ἄλλων προσέχεις, τὸσῶτον καὶ ταῖς ἀρεταῖς
 αὐτῶν διοίσεις. Καὶ μὴ νόμιζε τὴν ἐπιμέλειαν,
 ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις πράγμασι χρησίσμην εἶναι,
 πρὸς δὲ τὸ βελτίως ἡμᾶς καὶ φρονιματέρας γί-
 νεσθαι μηδεμίαν ἔχειν δύναμιν· μηδὲ κατα-
 γνῶς τῶν ἀνθρώπων τσσαύτην δυσυχίαν, ὡς
 περὶ μὲν τὰ θῆρια τέχνας εὐρήκαμεν, αἰς αὐ-
 τῶν τὰς ψυχὰς ἡμερᾶμεν, καὶ πλείονος ἀξίας
 ποιῶμεν, ἡμᾶς δ' αὐτὸς ἔδεν ἂν πρὸς ἀρετὴν
 18 ἀφελήσασμεν· αἰκ' ὡς καὶ τῆς παιδεύσεως, καὶ
 τῆς ἐπιμελείας μάλιστα δυναμένης τὴν ἡμετέραν
 ψυχὴν εὐεργετῆν, ἔτω διάκεισο τὴν γνώμην,
 καὶ τῶντε παρόντων τοῖς φρονιματάτοις πλη-
 σιάζε, καὶ τῶν ἄλλων, ἕς ἂν δύνῃ μεταπέμπε,
 καὶ

17. προσέχειν νῦν) προσέχω νῦν, la. est mihi ani-
 mus.

καὶ ταῖς ἀρεταῖς αὐτῶν διοίσεις) Ἰερτὴν Socra-
 tes apud Platonem in Cratylo significare primo
 dicit εὐπορίαν i. e. facilem et expeditam rerum
 et consiliorum facultatem. Est igitur ἡ vniuersum
 facultas et scientia cuiusuis rei, que in aliquo
 est et esse debet, si velit dignus esse et haberi no-
 mine suo. Intelligitur nostro loco maxime vir-
 tus illa, quae cernitur in bona regni administra-
 tione. Notent urones, διοίσεις ἡμετέρας esse
 verbi διαφέρειν, differre.

καὶ

certatis. Tibi igitur haec consideranti ope 17
 ram nauare conuenit, vt quantum honoribus
 aliis praestes, tantum etiam virtutibus illos
 superes. Neque curam in aliis modo vtilem
 esse rebus, in hoc vero, vt meliores et pru-
 dentiores euadamus, nullam vim habere ex-
 istimes. Ne homines adeo infelices iudices,
 vt artes quasdam circa bestias inuenerimus,
 quibus earum animos mitigaremus easque
 tunc pluris aestimaremus: ipsi enim ad utili-
 tatem nullum nobis adferre possumus adiu-
 mentum. Sed institutionem et curam abi- 18
 mum nostrum adiutare posse ita sentias, ac
 inter praesentes ad prudentissimos te applices
 et aliorum quoscumque poteris, accerfas. Ne-

C 3

que

καὶ πλείονος ἀξίας ποιῶμεν) ἀξίος construitur ge-
 nitiuo, vt ἀνὴρ πολλῆ ἀξίος, vir admodum
 grauis ἀξίας sc τὰς ψυχὰς. Vid *Wesseling.*
 ad Diod. sic Tom I p. 5. Sensus est: *artibus*
quibusdam animos bestiarum mitigando, eosdem me-
liores efficere possumus; sic etiam nos exercitatio re-
bis vtiibus instituta meliores facit.

Segm. 17—21. ALTERVM proponit offi-
 cium, quo SAPIENTIAM Nicoeli commendat.
 Primum negatiue (17); deinde positiue (18),
 ubi demonstrat, quam ratione ea consequenda
 sit et quid inde expectandum (19—20.).

καὶ μήτε τῶν ποιητῶν τῶν εὐδοκιμῆτων, μή-
 τε τῶν σοφιστῶν μηδεὶς οἷς δεῖν ἀπείρως ἔχειν,
 ἀλλὰ τῶν μὲν ἀκρατῆς γίνε, τῶν δὲ μαθη-
 τῆς, καὶ παρασκευάζε σεαυτὸν, τῶν μὲν
 ἐλασσόνων κριτὴν, τῶν δὲ μειζόνων ἀνταγωνι-
 19 σὴν. Διὰ γὰρ τῶν γυμνασίων τάχιστα ἂν
 γένοιο τοιοῦτος, οἷον ὑπεθέμεθα δεῖν εἶναι τὸν
 ἄρθως βασιλεύοντα, καὶ τὴν πέλιν, ὡς
 χεῖρ.

18. τῶν σοφιστῶν) Verbum σοφιστής senioribus
 temporibus malum obtinuit connotatum. Ab
 aetate Gorgiae Leontini σοφιστῶν distincti fue-
 runt a Philosophis, dictique, qui argutius sectaren-
 tur in differendo, qui in conuentu poscerent quaestio-
 nem, h. e. iuberent dicere, qua de re quis vellet
 audire (Cicer. Fin. II, 1.) qui docerent, quam
 verborum industria causa infirmior fieret fortior.
 Ad haec etiam alludit Xenophon Memor. I, 2, 31.
 verbis: λόγων τέχνη, quae loco σοφισμάτων,
 argutiarum, dicta sunt. Praeterea etiam nomi-
 nabantur Φροντισταί, Pollux IV, 41. τὰς δὲ
 σοφιστὰς (Sophistas), ὡς περὶ καὶ τὰς φιλοσόφους
 ἐκάλεον Φροντιστάς. Primis autem temporibus
 σοφία, sapientia, erat virtus ea, cum quis sciret,
 quae bona sint, quae mala, quae facienda sint et
 appetenda, quae omittenda et fugienda. Eo sen-
 su Pythagoras se primum nominavit φιλόσοφον,
 sapientiae studiosum, et eodem modo nostro in
 loco σοφιστής est accipiendum.

Quaenam autem fuerit illa σοφία, de qua
 Isocr. h. l. loquitur, facile intelligitur. Primi

que poetarum clariorum neque philosophorum quemquam nescias, sed aliorum auditor, aliorum discipulus sis; ac ita temetipsum compares, ut et inferiorum sis iudex et superiorum aemulus. Quibus enim exercendi rationibus celerrime talis euades, qualem esse debere posuimus eum, qui recte regnum sit gubernaturus, et ciuitatem, ut decet, mode-

C 4

ra

sapientes, qui vitae praecepta tradebant, erant poetae, ut v. c. *Orpheus, Hesiodus, Parmenides, Xenophanes, Empedocles, Thales* — quorum aut scriptis aut monitis traditis veteres a iuuentute usque ad senectutem utebantur. Loca praeceptorum haec illustrantia, habes apud *Aristoph. Ran.* 1087. τοῖς μὲν γὰρ παιδαμοῖσιν ἔστι διδάσκαλος, ὅστις φράζει, τοῖς δ' ἡβῶσιν γε ποιηταί. *Sirab.* I, p. 28. 29. τὴν ἀντιπῶν, οἱ παλαιοὶ φιλοσοφίαν τινὰ λέγουσι πρῶτον τὴν ποιητικὴν, εἰσάγουσαν εἰς τὸν βίον ἡμᾶς ἐκνήων, καὶ διδάσκουσι ἡθῶν, καὶ πάθη, καὶ πράξεις μετ' ἡδονῆς. ex *Plur.* Solon. p. 80. B. φιλοσοφίας δὲ τῶν ἡθικῶν μάλα ῥητα τὸ πολιτικὸν ὡς περὶ οἱ πλείστοι τῶν τότε σοφῶν ἠγαπήσασαν — praeter Thaletem τοῖς ἄλλοις ἀπὸ τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς τὸ ὄνομα τῆς σοφίας ὑπῆρξε. Eam ob causam nostro loco ποιητας etiam ad numerum τῶν σοφιστῶν sapientum, refert *Isocrates*.

19. ὁρθῶς βασιλεύοντα) Quid ad illud ὁρθῶς βασιλεύειν pertineat, optime explicat *Plato* de legislat. III, IV. IX. polit. IV., ut fere videatur, eum ad hanc orationem respexisse.

χρῆ, διοικήσοντα. Μάλιστα δ' ἂν αὐτὸς ὑπὸ
 σεαυτῆ παρακληθεῖς, εἰ δεινὸν ἡγήσαιο τὲς
 χεῖρες τῶν βελτιόων ἀρχεῖν, καὶ τὲς ἀνοητο-
 20 τέρους τοῖς φρονιμωτέροις προσάττειν. Ὅπως
 γὰρ ἂν ἐβλάμηνεςέρως τὴν τῶν ἄλλων ἀνοίαν
 αἰτιμάσης, τοσούτω μᾶλλον τὴν σεαυτῆ διά-
 νοιαν ἀσκήσεις· ἀρχεσθαι μὲν ἔν ἐντεῦθεν
 χρῆ τὲς μέλλοντάς τι ποιήσῃ τῶν δεόντων.
 21 Πρὸς δὲ τέτοις φιλόφρονον εἶναι δεῖ καὶ φι-
 λόπολιν· οὔτε γὰρ ἵππων, ἔτε κυνῶν, ἔτε ἀν-
 δρῶν, ἔτε ἄλλε πράγματος ἕθενὸς διόντε κα-
 λῶς ἀρχεῖν, ἢ μὴ τίς χαίρη τέτοις, ὧν αὐ-
 τὸν δεῖ ποιείσθαι τὴν ἐπιμέλειαν. Μελέτω
 σοὶ τῆ πλήθους, καὶ περὶ παντὸς ποιῶ κεχα-
 ρισμένος αὐτοῖς ἀρχεῖν γινώσκων, ὅτι καὶ τῶν
 ἀλυγαρχιῶν, καὶ τῶν ἄλλων πολιτειῶν, αὐτὰ
 πλείστον

εἰ δεινὸν ἡγήσαιο) δεινὸν, *absurdum* interpretatus
 sum. Melius fortasse per *horribile* explicaretur.
 Cum enim quoduis imperium facultate nitatur,
 subditos defendendi et fortunandi: est sane *horri-
 bile* quid, si insipientes prudentioribus imperent,
 ἀρχεσθαι). Media voce incipere; ut ἀρχεσθαι
 τὲ ζῆν ἀπὸ πόνων, *ordini vitam a molestitis.*
Aesch. II, 14.

21. De TERTIO loquitur officio: HUMANVM
 TE PRAESTES ET SVEDITORVM AMO-
 RIS STVDIOSVS SIS 21 — 24. *Vias*

22 — 24.

raturus. Sic vero ipse te maximè exhortaberis, si absurdum esse duxeris, ut peiores in meliores dominantur, et stultiores prudentioribus imperent. Nam quo vehementius aliorum amentiam despicias, eo magis ingenium tuum exercebis. Hinc igitur incipiant necesse est, qui suo officio praeclare fungi cupient. Praeterea te humanum esse decet civitatisque studiosum. Neque quisque vel equis, vel canibus, vel viris, vel ulli rei bene praeesse potest, nisi qui illis gaudet, quos curae sibi habeat necesse est. Plebs tibi curae cordique sit et omnem in eo figas operam, ut apud subditos sis gratiosus; nam et paucorum regimen caeteraeque civitatis administrationes eo longius perdurare, quo diligen-

C 5

tius

22 — 24. demonstrat, quibus amor civium acquiri debeat.

ὀλιγαρχιῶν) Ὀλιγαρχία, quum ciues pauci, non virtute praestantes caeteris, verum nobilitate generis divitiisque excellentes, hoc agunt, ut arripiant imperium civitatis, ea invita, suisque rationibus, non civium salutis, consulant. Sic explicat Theophr. Charact. XXVI, 1. δόξειεν ἂν εἶναι ἡ ὀλιγαρχία Φιλαρχία τις ἰσχυρῆ κατὰ γλιχομένη. Nostro loco non in malam partem accipitur, quia constituta τῶν ἄλλων πολιτειῶν coniunguntur.

πλείστον χρόνον διαμένουσιν, αἴτινες ἀν ἄριστα
 τὸ πλήθος θεραπεύσωσι. Καλῶς δὲ δημα-
 γωγήσεις, ἔαν μήτε τὸν ἔχλον ὑβρίζειν ἕως,
 μήτε ὑβριζόμενον περιορᾶς, ἀλλὰ σκοπῆς,
 ὅπως οἱ βέλτιστοι μὲν τὰς τιμὰς ἔξωσιν, οἱ δ'
 22 ἄλλοι μηδὲν ἀδικηθήσονται. Ταῦτα γὰρ
 στοιχεῖα πρῶτα καὶ μέγιστα χρηστῆς πολιτείας
 εἰσι. Τῶν προσαγμάτων καὶ τῶν ἐπιτηδευμά-
 των, κίνει καὶ μετατίθει, τὰ μὴ καλῶς καθε-
 σῶτα· καὶ μάλιστα μὲν εὐρετῆς γίνε τῶν βελ-
 τίστων, εἰ δὲ μὴ, μιμῆ τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις
 23 καλῶς ἔχοντα. Ζήτει νόμους τὸ μὲν σύμπαν
 δικαίως, καὶ συμφέροντας, καὶ σφίσιν αὐτοῖς
 ὁμολογημένους. Πρὸς δὲ τέτοις, οἵτινες τὰς
 μὲν ἀμφισβητήσεις ὡς ἐλαχίστας, τὰς δὲ δια-
 λύσεις, ὡς οἶοντε ταχίστας τοῖς πολίταις
 ποιήσῃσι· ταῦτα γὰρ ἅπαντα προσεῖναι δεῖ
 24 τοῖς καλῶς κειμένοις νόμοις. Τὰς μὲν ἐργα-
 σίας αὐτοῖς καθίση κερδαλέας, τὰς δὲ πραγ-
 ματείας ἐπιζημίους, ἵνα τὰς μὲν φεύγῃσι,

πρὸς
 22. ταῦτα γὰρ στοιχεῖα πρῶτα) Stoiχείον est
 vniuersumquodque elementum seu principium. Sic
 v. c. de quatuor mundi elementis, ex quibus
 omnia prodire ferunt; cfr. Cicer. Acad. IV, 36.
 Offic. III, 12. Deinde τὸ principium latinorum
 respondet, quod interdum eandem habet notio-
 nem ac: fundamentum. Nostro loco intelligitur de

tius sibi plebem conciliauerint, inter omnes constar. Ita enim recte rempublicam moderaberis, si nec fines, ut quis alicui faciat iniuriam nec iniuria affectum contemnes; sed videas, ut optimi ad honores deferantur nec caeteri iniuria afficiantur. Haec 22 enim sunt prima et optima felicitis reipublicae fundamenta. Instituta ac praescripta male constituta abroga et muta; maxime vero optimorum inuentor esse labora; sin minus, illa imitare, quae apud alios bene instituta sunt. In vniuersum conquire leges, quae 23 iustae sunt ac viles, et inter se consentiunt; praeterea, quae contentiones quam paucissimas, compositiones vero quam fieri potest, celerrimas inter ciues efficiant. Quae quidem omnia legibus bene latis insunt necesse est. Fac, ut legum obseruatio sit vtilis et 24 actio forensis damnosa, ut hanc fugiant, ad istam

de fundamentis, quibus constituta χρηστῆς πολιτείας nituntur.

ὁμολογημένους) Ὁμολογεῖν non *fateri*, sed *inter se conuenire*, de iis proprie, qui de aliqua re quaerunt et disputant.

24. πραγματείας ἐπιζημίαις) Cfr. Xenoph. Memor. I, 2, 57.

πρὸς δὲ τὰς προθύμους ἔχουσι. Τὰς κρίσεις
 ποιῶ, περὶ ὧν ἂν πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβητῶ-
 σι, μὴ πρὸς χάριν, μήδε ἐναντίας ἀλλήλοις,
 ἀλλ' αἰεὶ ταῦτα περὶ τῶν αὐτῶν γίνωσκε.
 Καὶ γὰρ πρέπει, καὶ συμφέρει τὴν τῶν βασι-
 λέων γνώμην ἀμετακινήτως ἔχειν περὶ τῶν δι-
 καίων, ὥσπερ τὴν νόμον τὴν καλῶς κειμένον.
 25 Διοικεὶ τὴν πόλιν ἐμοίως, ὥσπερ τὸν πατρῶον
 οἶκον, ταῖς μὲν κατασκευαῖς λαμπρῶς καὶ
 βασιλικῶς, ταῖς δὲ πράξεσιν ἀκριβῶς, ἢ εὐ-
 δοκίμῃς ἅμα, καὶ διαρκῆς. Τὴν μεγαλοπρέ-
 πειαν ἐδεικνυσο, ἐν μηδεμίᾳ πολυτελειῶν, τῶν
 εὐθὺς ἀφανιζομένων, ἀλλ' ἐν τε τοῖς προεξη-
 μένοις, καὶ τῷ κάλλει τῶν κτημάτων, καὶ
 ταῖς τῶν φίλων εὐεργεσίαις· τὰ γὰρ τοιαῦτα
 τῶν ἀναλωμάτων αὐτῷ τέ σοι παραμένει, καὶ
 τοῖς

25. QVARTVM (25 — 27.) regum proponit munus:
 NOLI SVMTVOSVS, PRAECIPVE INV-
 TILIEVS ESSE REBVS.

ταῖς μὲν κατασκευαῖς) κατασκευή, structura,
 i e. quoad structuram reliquosque apparatus.

ἀκριβῶς) Hic primo occurrit significatu, quo
 etiam ἀκριβεία magnum studium, magnam deno-
 tat diligentiam.

μεγαλοπρέπειαν) μεγαλοπρέπεια hic omnino
 splendor seu magnificentia regum est. Eodem
 modo Hebraei videntur suo תהה, quod Alexan-
 drini

istam vero propensi sint. In controuersis
 ciuium inter se dissidentium ita iudicis officio
 fungere, ne ad gratiam alicuius sententiam
 dicas, nec aliam alii contrariam; sed de iis-
 dem rebus semper eadem pronuntia. Ete-
 nim decet et expedit, ut regum sententiae de
 legibus sint immutabiles, sicuti leges bene
 latae. Urbem administra aequae ac paternam 25
 domum, quoad structuram splendide et re-
 gie, quoad redditus diligenter, ut pariter et
 bene audias et facultates suppeditent. Magni-
 ficentiam in nulla re sumtuosa ac statim fluxa
 monstra, sed in praedictis rebus cum pos-
 sessiones ornando tum amicos beneficiis affi-
 ciendo. Talia enim expensa tibi manent,
 tuisque

drini Pl. VIII, 8. sic expresserunt. Cfr. *Ioseph.*
Antiqq. iudd. proem p. 5. ed *Hauerc.* et *Aesch.*
foer I, 13. μεγαλοτροπῶς ἐπαινεῖν, impense,
 eximie, laudare. Idem igitur est, quod alibi
 πῶμπη, pompa, quam *Cicer.* *Tusc.* IV, 21. etiam
 ad rhetores transfert. Vid. *Cellar.* ad *Minuc.*
 fel. 16. extr.

ἀναλώματα) sunt *impensa*, ut e loco *Theophr.*
Char. XXII, 3 apparet, quo ἀλαζων dicit ὡς
 πλείω ἢ πέντε τάλαντα γένοιτο αὐτῷ τὰ ἀνα-
 λώματα δίδοντι τοῖς ἀπόροις τῶν πολιτῶν se
 plus quam quinque talenta impendisse ad suble-
 uandam ciuium inopiam. Cfr. *Plut.* apophth.
 XIV, 4.

τοῖς ἐπιγνωμένοις πλείονος ἄξια τῶν δεδαπα-
 26 νημένων καταλείψεις. Τὰ περὶ τὸς θεὸς
 ποιεῖ μὲν, ὡς οἱ πρόγονοι κατέδειξαν. Ἡγῶ
 δὲ τῷτο εἶναι θῦμα κάλλισον, καὶ θεραπείαν
 μεγίστην, εἰάν ὡς βέλτισον, καὶ δικαιοτάτον
 σεαυτὸν παρέχῃς. Μᾶλλον γὰρ ἐλπίς τὸς
 τοῖότεις, ἢ τὸς ἱερεῖα πολλά καταβάλλοντας
 πράξειν τι παρὰ τῶν θεῶν ἀγαθόν. Τίμα
 ταῖς μὲν ἀρχαῖς τῶν τιμῶν, τὸς οἰκειοτάτους,
 27 ταῖς δὲ ἀληθεστάταις τὸς εὐεστάτους. Φυ-
 λακὴν ἀσφαλεσάτην ἡγῶ τῷ σώματος εἶναι,
 τὴν τε τῶν φίλων ἀρετὴν, καὶ τὴν τῶν πολι-
 τῶν εὐνοίαν, καὶ τὴν σαυτῷ φρόνησιν· διὰ
 γὰρ τέτων καὶ κτᾶσθαι, καὶ διασάξειν τὰς
 τυραννίδας μάλισ' ἂν τις δύναιτο. Κήδε τῶν
 οἰκῶν τῶν ἰδιωτῶν, καὶ νόμιζε τὸς δαπανωμέ-
 νους,

26. καὶ θεραπείαν —) *θεραπεία proprie de cūra circa corpus adhibetur, et apud medicos est ars sanandi. Hic verbo θῦμα iunctum, cultum diuinum significat.*

καταβάλλειν ἱερεῖα est simpliciter: *sacrificare.*

πράξειν τι π.) *πραττεῖν τι παρὰ τινος est: aliquid ab aliquo impetrare, ve nostri: er kann was bey ihm thun. Hinc apud Xenophi. πρακτικός παρὰ θεῶν dicitur. Vid, Viger. de Idiotism. p. 284. Ed. Zeun.*

27. τῶν

tisque posteris pluris aestimanda, quam
 factus attulissent, relinques. Diuinus cul- 26
 tus is sit, quem maiores praescripserint. Id
 vero pulcherrimum sacrificium cultumque
 maximum existima, si te optimum ac iustissi-
 mum ipse exhibueris. Maior enim spes est,
 tales prius boni quippiam a diis esse acceptu-
 ros, quam qui multas mactant victimas. Fa-
 miliarissimos praecipuis honoribus dignos exi-
 stima, verissimis vero benevolentissimos.
 Tutissimam corporis custodiam puta et ami- 27
 corum virtutem et civium beniuolentiam et
 tuam prudentiam; quibus enim maxime
 quis imperium sibi comparare et conseruare
 potest. De priuatorum facultatum salute sol-
 licitus esto, et cogita, liberales de tuis sum-
 tus

27. τῶν φίλων ἀρετὴν) Verbo ἀρετὴ intelligit
 sine dubio *fortitudinem*, quia paulo ante de ἀρ-
 χαῖς τῶν τιμῶν locutus fuerat, quas sacras esse
 voluit τοῖς οἰκειοτάτοις, proximis amicis.

καὶ τὴν σκυτῆ φρόνησιν) — Totamque tuam (rege
 dignam) vitae rationem.

νόμιζε τοὺς δαπανωμένους) Verbum δαπανεῖσθαι
 h. l. honestiorem sensum inuoluere videtur.
 Cicero quidem dicit *de Offic.* II, 16, „duo gene-
 „ra esse argorum, quorum alteri prodigi dicun-
 „tur,

νος, ἀπὸ τῶν σῶν ἀγαλίσκειν, καὶ τὲς ἐργα-
 ζομένους τὰ σὰ πλείω ποιεῖν. Ἄπαντα γὰρ
 τὰ τῶν οἰκόντων τὴν πόλιν, οἰκεία τῶν καλῶς
 28 βασιλευόντων ἐσὶ. Διὰ παντὸς τῆ χρόνος
 τὴν ἀλήθειαν, ἔτω φαίης προτιμῶν, ὡσεπι-
 τέρες εἶαι τὲς σὲς λόγους, ἢ τὲς τῶν ἄλλων
 ὄρους. Ἄπασι μὲν τοῖς ξένοις ἀσφαλῆ τὴν
 πόλιν πάρεχε, καὶ πρὸς τὰ συμβόλαια νόμι-
 μον· περὶ πλείους δὲ ποιῆ τῶν ἀφικνεμένων,
 μὴ τὲς σοὶ δωρεὰς εἰσάγοντας, ἀλλὰ τὲς περὶ
 29 οὐ λαμβάνειν ἀξιοῦντας· τιμῶν γὰρ τὲς
 τοιάτῃς, μᾶλλον παρὰ τοῖς ἄλλοις εὐδοκιμή-
 σεις. Τὲς φόβους ἐξαιρῆ τῶν πολιτῶν, καὶ
 μὴ βέλῃ περιδεῆς εἶναι τοῖς μηδὲν ἀδικῶσι.
 ἔπως γὰρ ἂν τὲς ἄλλους πρὸς σεαυτὸν διαθῆς,
 30 ἔτω καὶ σὺ πρὸς ἐκείνους ἔξεις. Ποιεὶ μὲν μη-
 δὲν μετ' ὀργῆς, δάκει δὲ τοῖς ἄλλοις, ἔταν σοὶ
 καιρὸς ἢ δεινὸς μὲν φαίης, τῶ μηδὲν σε λαιπά-
 νει τῶν γιγισμένων· πρῶτος δὲ τῶ τὰς τι-
 μαρίας ἐλάττῃς ποιεῖσθαι τῶν ἀμαρτανομέ-
 νων. Ἀρχικὸς εἶναι θελε μὴ χαλεπότητι, μη-
 δὲ

„tur, alteri liberales;“, attamen patere videtur,
 vitimum largorum genus in nostrum locum
 quadrare, quia tunc sententiae Mocratis magis
 congruum esse videtur,

Sequi-

tus facere, ac operi intentos tuā augere. Omnia enim in vrbe habitantium sunt propria bene regnantium. Tantum per omne 28
 aeuum veritatis studium ac reuerentiam prae te fer, vt verbis tuis maior tribuenda sit fides, quam aliorum iuramentis. Omnibus hospiti-
 bus tutam effice urbem et ad pacta legitimam. Inter aduenas non eos, qui tibi munera adferunt, maximi existimato, sed illos, qui tuo subsidio vti cupiunt. Quodsi illos 29
 tali honore profecuturus sis, apud alios bene audies. Exime ciuibus timorem, nec formidabilis esse velis non iniuriosis; quales enim in te reddideris, talis tu erga illos bene affectus eris. Noli quid per iram agere, verun- 30
 tamen aliis, quum tempus postulat, sic videri non dedecet. Seueritatem in experiendis ciuium factis prae te fer, ac elementem te exhibe, dum minores ob perpetrata scelera imponis poenas. Principis dignitatem prae te ferre

Sequitur QUINTVM: (28.) quo VERACITATEM; SEXTVM: quo MANSVETVDINEM (29—32) et SEPTIMVM (33—35) quo CAUTIONEM IN ELIGENDIS AMICIS commendat.

D

δὲ τῷ σφόδρα κολάζειν, ἀλλὰ τῷ πάντας ἡτ-
 τᾶσθαι τῆς σῆς διανοίας, καὶ νομίζειν ὑπὲρ
 τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας ἀμεινον σε συμβουλευέσθαι.
 31 Πολεμικὸς γίνῃ ταῖς ἐπισημαῖς καὶ ταῖς πα-
 ρασκευαῖς, εἰρηνικὸς δὲ τῷ μηδὲν παρὰ τὸ δι-
 καιον πλεονεκτεῖν ἕτως ὁμίλει τῶν πόλεων
 πρὸς τὰς ἡττας, ὥσπερ ἂν τὰς κρείττους πρὸς
 σεαυτὸν ἀξιώσειας. Φιλονεῖκει μὴ περὶ ἀπάν-
 των, ἀλλὰ περὶ ὧν ἂν κρατήσαντί σοι μέλλει
 συνοίσειν. Φαύλος ἦγὼ μὴ τὰς συμφερόντως
 ἡττωμένους, ἀλλὰ τὰς μετὰ βλάβης περιγινο-
 32 μένους. Μεγαλόφρονος εἶναι νόμιζε, μὴ τὰς
 μείζω περιβαλλομένους, ὧν οἷόν τε εἰσὶ κατα-
 σχεῖν, ἀλλὰ μετρίων μὲν ἐφιμένους, ἐξεργάζε-
 σθαι δὲ δυναμένους, οἷς ἂν ἐπιχειρῶσι. Ζήλος
 μὴ τὰς μεγίστην ἀρχὴν κησασμένους, ἀλλὰ τὰς
 33 ἀρίστα τῆ παρῆσθι χρησασμένους. Καὶ νόμιζε
 τελείως εὐδαιμονήσειν, ἐκ εἰς ἀπάντων ἀνθρώ-
 πων μετὰ φόβου καὶ κινδύνων ἀρχῆς, ἀλλ'
 εἰς τοῖστος ἂν, οἷον χρεὶ καὶ πράττων, ὥσπερ

δν

31. Φαύλος ἦγὼ) Φαυλος alibi apud Isocratem
 nota occurrit notione: vilis, nullius pretii, ut:
 ἄνθρωποι Φαυλοὶ, homines nequam, et eodem
 sensu coniungit Φαύλα et καταφρονέμενα. Sic
 explicat etiam Lex, msc. bibl. Coisl. p. 490.
 Φυ-

te ferre velis, non acerbitate vel asperitate poenarum, sed excellenti prae aliis prudentia, ita ut te melius eorum saluti prospicere putent. Bellicosus sis scientia rei militaris et 31 apparatu; pacificus, ut nihil praeter ius vsurpes. Inferioribus ciuitatibus talem te praebe, quales in te potentiores esse cuperes. Ne de omnibus rebus certas, sed tantum de illis, quarum dominium tibi utile erit. Timidos puta non eos, qui utiliter succumbunt, sed qui cum damno suo vincunt. Magnanimos existima non eos, qui maiora 32 amplectuntur, quam obtinere possint, sed illos, qui mediocria expetunt et quae aggrediuntur, efficere possunt. Aemulare non eos, qui summum sibi acquisuerunt imperium, sed qui praesens optime gesserunt. Ac te futurum puta felicissimum, non si 33 omnibus hominibus cum terroribus et periculis imperes, sed si talem te exhibueris virum, qualem in agendo praesentis

D 2

vi-

Φαυλον τὸ καιρὸν καὶ τὸ εὐτελές· τάσσεται δὲ καὶ ἐπὶ πένητος, καὶ ἀδόξα, καὶ ἀνοή-
τη καὶ ἀπλῆ. Nostro autem loco haud dubie
Φαυλοι sunt timidi (Feige), quia opponuntur:
περιγινόμενοι, victores, et quidem μετὰ βλα-
βῆς, suo damno. Cfr. *Plur.* srophth. XII, 25.

ἐν τῷ παρόντι, μετρίων ἐπιθυμῆς, καὶ μηδεὸς
τέτων ἀπορῆς. Φίλος κτῶ μὴ πάντας τὰς
βηλομένους, ἀλλὰ τὰς τῆς σῆς φύσεως ἀξίους
ὄντας, μηδὲ μεθ' ὧν ἡδιστα συνδιατρίφεις,
ἀλλὰ μεθ' ὧν ἄριστα τὴν πόλιν διακίσεις.

34 Ἀκριβεῖς ποιῶ τὰς δοκιμασίας τῶν συνόντων,
εἰδὼς, ὅτι πάντες, οἱ μὴ σοὶ πλησιάζοντες,
ὅμοιόν σε τοῖς χρωμένοις νομίζουσι. Τοιαῦτα
ἐφίση τοῖς πράγμασι, τοῖς μὴ διὰ σὲ γνωμέ-
νοισι, ὡς αὐτὸς τὰς αἰτίας ἔξων, ὧν ἂν ἐκείνοι
πράξωσιν. Πιστὸς ἦγε, μὴ τὰς πᾶν, ἔτι ἂν
λέγῃς ἢ ποιῇς, ἐπαινῶντας, ἀλλὰ τὰς τοῖς
35 ἀμαρτανομένοις ἐπιτιμῶντας. Δίδε παρρη-
σίαν τοῖς εὖ φρονῶσιν, ἵνα περὶ ὧν ἂν ἀμ-
φιγνοῆς, ἔχῃς τὰς συνδοκιμάσαντας. Διόρα
καὶ τὰς τέχνην κολακεύοντας, καὶ τὰς μετ' εὐ-
νοίας

33. ἐν τῷ παρόντι) sc. χρόνῳ seu βίῳ,

Φίλος κτῶ μὴ πάντας) κτᾶσθαι idem quod ali-
bi πορίζεσθαι, sibi comparare, acquirere.

35. Δίδε παρρησίαν) Haec παρρησίαν ad dicendi scri-
bendique libertatem est referenda. Locum habes
illustrantem in Tacit. Ann. IV., quo, quum senatus
romanus propter adulationem erga Tiberium
Annales Cremutii Cordi igni committi iuberet,
dicit: „Quo magis fœcordiam eorum inridere li-
„bet, qui præfenti potentia credunt extinguī
„posse etiam sequentis ævi memoriam. Nam
„con-

vitae ratio postulat, mediocria expetieris, nulloque horum carueris. Amicos tibi compara, non omnes, qui velint, sed eos, qui tua non indigni sunt natura; quibuscum nec iucundissime tempus conteres, sed ciuitatem optime moderaberis. Diligentissime tuorum familia-
 34 rium perscrutare animos, cogitans, omnes, qui tibi non fuerint adiuncti, te talem esse existimaturus, quales consortes tui sint. Tales praefice rebus, quae a te perfici nequeunt, ita vt tibi imputanda sint, quae illi fecerint. Fidos existima non qui, quidquid dixeris, aut feceris, laudibus extollunt, sed qui peccata exprobrant. Libertatem dicendi
 35 concede sapientibus, vt de quibus ambigas, habeas, quibuscum ea expendere possis. Dispice etiam eos, qui artificiose adulantur, et

D 2

qui

„contra, *punitis ingenis gliscit auctoritas*, neque aliud, qui eadem saeuitia vsi sunt, nisi dedecus sibi, atque illis gloriam peperere.“

ἀμφιγενής) alii: ἀμφιγενής, male. Significat h. l. *adbitare*, vt in Plat. Polit. ταῦτά δέ γε ταῦτα ἐν ἀλλαῖς ἀμφιγενεῖντες πάλιν, δόξῃ τε ψεύδοντα, καὶ λόγῳ.

τὰς τέχνην κολ.) τέχνη h. l. aduerbialiter sumitur: *ex instituto*: nam τέχνη artem quandam, *stu-*

νοίας θεραπεύοντας, ἵνα μὴ πλέον οἱ ποιηροὶ
 τῶν χρηστῶν ἔχωσιν. Ἄκβε τὸς λόγους, τὸς
 περὶ ἀλλήλων, καὶ πειρῶ γνωρίζειν ἅμα τὸς
 λέγοντας, ὅποιοι καὶ τίνες εἰσίν, καὶ περὶ ὧν
 36 ἂν λέγωσι. Ταῖς αὐταῖς κόλαζε ζημίας
 τὸς ψευδῶς διαβαλλόντας, αἷσπερ ἂν τὸς
 ἔξαμαρτάνοντας. Ἄρχε σεαυτῆ μηδὲν ἦττον,
 ἢ καὶ τῶν ἄλλων, καὶ τῆτο ἡγῶ βασιλικώτα-
 τον, εἰάν μηδεμιᾶ δαλεῦης τῶν ἡδονῶν, ἀλλὰ
 κρατῆς τῶν ἐπιθυμιῶν μάλλον, ἢ τῶν πολιτῶν.
 37 Μηδεμίαν σινησίαν εἰκῆ προσδέχε, μὴδ' ἀλο-
 γίστως ἀλλ' ἐπ' ἐκείναις ταῖς διατριβαῖς ἐθίξε
 σεαυτὸν χαίρειν, ἐξ ὧν αὐτός τε ἐπιδώσεις,
 καὶ τοῖς ἄλλοις βελτίων εἶναι δόξης. Μὴ φαί-
 νε φιλοτιμέμενος ἐπὶ τοῖς τοιαῖτοις, ἀ καὶ τοῖς
 κακοῖς διαπραΐξασθαι δυνατόν ἐσιν, ἀλλ' ἐπ'
 ἀρετῇ μέγα φρονῶν, ἧς ἕδεν μέρος τοῖς πονη-
 38 ροῖς μέτεσι. Νόμιζε τῶν τιμῶν ἀληθεστάτας
 εἶναι, μὴ ταῖς ἐν τῷ φανερωῷ μετὰ δέου γνώμέ-
 ναις,

studium quoduis exprimit. Ctr. Aristoph. ἐκκλ.
 v. 530.

— — Ἐδεῖτο δέ,

Ἦπερ μεθῆκε μ' ἐξιέναι παση τέχνῃ
 (studiose)

Simili

qui ex benevolentia te venerantur, ne improbi plus commodi apud te habeant, quam viri boni. Audi quae de se inuicem loquuntur, ac tenta cognoscere cuiusmodi sint, non minus eos, qui loquuntur, quam illos, de quibus loquuntur. Iisdem poenis affice et 36 qui calumniantur et qui delinquant. Impera tibi non minus quam aliis. Idque rege dignissimum puta, si nulli inferuias voluptati, sed magis in cupiditates domineris, quam in ciues tuos. Nullam societatem temere et in- 37 considerate accipe, sed istis congressibus gaudere te consuesce, in quibus et proficias et aliis melior videaris. Ne in illis rebus, honoris sis studiosus, quas et improbi perficere possunt, sed in virtute glorieris, cuius nulla communicatio cum improbis est. Ve- 38 rissimos esse puta honores, non qui publice ex metu tibi deferuntur, sed quum soli

D 4 sunt,

Simili modo dixit *Virgil.* Aen. V.

— E scopulo multa vix arte reuulsus.

36. OCTAVVM officium: DOMINIVM IN TE IPSVM OBTINERE STVDEAS 36—39., cui coniungit NONVM, ubi SAPIENTIAM (39) et DECIMVM seu ultimum, quo GLORIAM magis quam DIVITIAS consecutandas esse (40) multisque adiunctis admonitionibus (41—60), copiose docet.

νας, ἀλλ' ὅταν αὐτοὶ παρ' αὐτοῖς ὄντες, μᾶλλον
 σὲ τὴν γνώμην, ἢ τὴν τυχὴν θαυμάζωσιν.
 Λάμβανε μὲν, εἰάν ἐπὶ τῷ σοὶ συμβῆ τῶν φαύ-
 λων χαίρειν· ἐνδείκνυσο δὲ περὶ τὰ μέγιστα
 39 σπυδαίαν. Μὴ τὲς μὲν ἄλλους ἀξίως κοσμίας
 ζῆν, τὲς δὲ βασιλείας ἀτάκτως· ἀλλὰ τὴν σε-
 αὐτῆ σωφροσύνην παράδειγμα τοῖς ἄλλοις κα-
 θίσει, γινώσκων, ὅτι τὸ τῆς πόλεως ὅλης ἡ-
 θος ὁμοῖται τοῖς ἀρχαῖσι. Σημεῖον ἔσω σοὶ
 τῆ καλῶς βασιλεύειν, εἰάν τὲς ἀρχομένους
 ὄρας εὐπωρωτέρους γινομένους διὰ τὴν σὴν ἐπι-
 40 μέλειαν. Περὶ πλείονος ποιῆ δόξαν καλὴν, ἢ
 πλῆτον μέγαν τοῖς παιτὶ καταλιπεῖν. Ὁ μὲν
 γὰρ θνητὸς, ἢ δὲ ἀθάνατος, καὶ δόξῃ μὲν
 χρήματα κτητὰ, δόξα δὲ χρημάτων ἐκ ὠνη-
 τή·

39. τὴν σεαυτῆ σωφροσύνην) σωφροσύνη *alibi san-
 itas mentis, prudentia etc.* (vt apud *Xenoph.* *fac-
 tissime et Aristotel.* *Rhetor. I.*) hoc loco
temperantiam exprimit, quia ad praecedens κοσ-
 μίως ζῆν respicit. Hanc explicationem optime
 confirmat. locus *Lucian.* *Timon.* 181., ubi κοσ-
 μότητι coniungitur: τότε δὲ καὶ μάλιστα
 περὶ σωφροσύνης καὶ κοσμιότητος sc. λόγον
 διεξέρχεται. Hanc σωφροσύνην seruandi causa
 e singulis tribubus legebantur Athenis ferioribus
 temporibus deni Σωφρονιστοῦ, modestiae, tem-
 perantiaeque magistri, quorum unus versabatur
 in hoc, vt vitam moresque ephoborum regerent
 et

lunt, prudentiam tuam magis quam fortunam (*ciues tui*) admirentur. Si forte tibi acciderit, ut rebus exiguis gaudeas, occulte fac; sed, quum in maximis rebus verfaris, palam te exhibe. Noli postulare, ut, si alii modeste 39 viuant, reges incondite viuere possint; sed tuam temperantiam aliis pro exemplari forma proponito; totius enim ciuitatis mores speciem principum referre existima. Id pro argumento, quod regnum bene administres, accipias, si intellexeris, subditos sub tuo praesidio ditiores et moderatiores euasisse. Maiorem ope- 40 ram da, ut liberis tuis honestam famam, quam magnas diuitias, relinquas; hae enim sunt mortales, ista vero immortalis; famâ opes acquiri possunt; pecuniis fama comparari non

D 5 potest;

et moderarentur, quo essent casti, sancti &c. Vid. Etymol. M. Σιωφρονισταὶ ἄρχοντες τινες χειροτονητοὶ δέκτα τὸν ἀριθμὸν ἐκάστης Φυλῆς ἐπιμελῆντο δὲ τῆς τῶν ἐφήβων σωφροσύνης. Cfr. Hemsterhuis. ad Polluc. p. 1123. n. 92. Tales temperantiae magistrōs reges esse vult Isocrates.

γινώσκων ὅτι τὸ τῆς πόλεως ὅλης ἦθος ὁμοῖται τοῖς ἀρχασι) Qualis rex, talis grex.

40. περὶ πλείονος ποιῶ) Haud absimilem habes locum *Lucian. Tim. 133.*

δόξα δε χρημάτων) ob analogiam καὶ δόξῃ Ἰσοκράτι dicendum fuisset: *χρημασι.*

τή καὶ τὰ μὲν τοῖς φαύλοις παραγίνεται,
 τὴν δὲ ἔχουσιν, ἀλλ' ἢ διενεγκόντας κτή-
 41 σαδαί. Τρύφα μὲν ταῖς ἐσθῆσι, καὶ τοῖς περὶ
 τὸ σῶμα κόσμοις, καρτέρει δὲ, ὡς χρὴ τὸς
 βασιλέας ἐν τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδεύμασιν, ἵνα οἱ
 μὲν ὄρωντες διὰ τὴν ἔψιν, ἀξιόν σε τῆς ἀρχῆς
 εἶναι νομίζωσιν, οἱ δὲ συνόντες, διὰ τὴν τῆς
 ψυχῆς βλάβην, τὴν αὐτὴν ἐκείνοις γνάμην ἔχω-
 42 σι. Ἐπισκόπει τὸς λόγους αἰεὶ τὸς σεαυτὲ καὶ
 τὰς πράξεις, ἵνα ὡς ἐλαχίστοις τοῖς ἀμαρτή-
 μασι περιπίπτῃ· κράτιστον μὲν τῆς ἀκμῆς
 τῶν καιρῶν τυγχάνειν· ἐπειδὴ δὲ δυσκατα-
 μαθήτως ἔχουσιν, ἐλλείπειν αἰετῶ, καὶ μὴ πλεο-
 νόζειν, αἱ γὰρ μετριότητες μᾶλλον ἐν ταῖς ἐν-
 43 δείαις, ἢ ταῖς ὑπερβολαῖς ἰσχύουσιν. Ἄσειος
 εἶναι πειρῶ, καὶ σεμνός, τὸ μὲν γὰρ τυραννίδι
 πρέπει, τὸ δὲ πρὸς τὰς συνουσίας ἀρμόττει.
 Χαλεπώτατόν δὲ τῶτο πάντων ἐστὶ πραγμά-
 των· εὐρήσεις γὰρ ὡς ἐπὶ πολὺ τὸς μὲν σε-
 μνουμένους ψυχρὸς ἔντας, τὸς δὲ βελομένους
 αἰετῶς

ἀλλ' ἢ) Vulgo ἀλλ' ἢ minus recte. Nam ἀλλ'
 ἢ nil peculiare continet, sed significat sed vel;
 hunc significatum in nostrum locum autem non
 quadrare, quis non videt? ἀλλ' ἢ positum pro
 ἄλλο ἢ, ita, vt ἄλλο adverbialiter vsurpetur.
 Caeterum latine reddi potest: nisi, praeterquam,
 secus-

potest; hae etiam improbis contingunt, istam vero sibi acquirere non possunt, nisi qui caeteris virtute praestent. Delicias ostende in vestitu aliisque corporis ornamentis; in caeteris vero vitae muniis temperans esto vt reges decet; vt qui vident, propter adspectum te regno dignum censeant, tuique familiares ob animi tui vires eandem cum illis habeant sententiam. Perpende dicta et facta tua, vt in 42 peccata quam paucissima incidas. Optimum est occasionem temporumque articulum attingere; quoniam vero intellectu difficile est, malis intra modum subsistere, quam ultra progredi. Mediocritas enim plus valet in defectibus, quam in excessibus. Urbanus esse 43 stude et grauis, nam alterum (*grauitas*) principi congruit, alterum (*urbanitas*) ad vitae consuetudinem est accommodatum. Quod vero omnium difficillimum. Quam plurimum enim inuenies, quod, qui graues videri affectant, frigeant, qui urbani esse cupiunt,

Jecusquam. Sic. *Plar.* in *Sophist.* p. 225. ed. Serrau. εἰδὲν ἄλλ' ἢ τὸ χρηματιστικὸν γένος ὁ σοφιστής.

διεγεγόντας) ἴσ. τῆ ἀρετῆ.

42. δυσκαταμάθητος ἔχασιν) Vid. *Viger.* de *Idiotism.* p. 243. seqq. ed. *Zeum.*

44 ἀσείβεις εἶναι, ταπεινὸς φαινομένους· δεῖ δὲ
 χρεῖσθαι μὲν ἀμφοτέραις ταῖς ἰδέαις ταύταις,
 τὴν δὲ συμφορὰν τὴν ἑκατέραις προσϋ-
 σσαν διαφεύγειν. Ὅτι ἂν ἀκριβῶς εἰδέ-
 ναι βέλει, ὧν ἐπίστασθαι προσήκει τὸς βα-
 σιλέας, ἐμπειρία μέτιθι, καὶ φιλοσοφία· τὸ
 μὲν γὰρ φιλοσοφεῖν τὰς ὁδὸς σοὶ δείξει· τὸ δὲ
 ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων γυμνάζεσθαι, δύνασθαι
 45 σε χρεῖσθαι τοῖς πράγμασι ποιήσει. Θεώρει
 τὰ γινόμενα καὶ τὰ συμπίπτοντα, καὶ τοῖς
 ἰδιώταις καὶ τοῖς τυράννοις· εἰ γὰρ τὰ πα-
 ρεληλυθότα μνημονεύοις, ἄμεινον καὶ περὶ τῶν
 μελλόντων βελεύσει. Δεινὸν ἤγῃ τῶν μὲν ἰδιω-
 τῶν ἐθέλειν τινὰς ἀποθνήσκειν, ἵνα τελευτή-
 σαντες ἐπαινεθῶσι, τὸς δὲ βασιλέας μὴ τολ-
 μαῖν χρεῖσθαι τοῖς ἐπιτηδεύμασι τέτοις, ἐξ ὧν
 46 ζῶντες εὐδοκμήσασιν. Βέλυσ τὰς εἰκόνας
 τῆς ἀρετῆς ὑπέμνημα μᾶλλον, ἢ τῆ σῶματος
 καταλιπεῖν. Μαλιστὰ μὲν πειρῶ τὴν ἀσφά-
 λειαν σεαυτῷ, καὶ τῇ πόλει διαφυλάττειν, ἣν
 δὲ ἀναγκασθῆς κινδυνεύειν, αἰετὸ καλῶς
 τεθιᾶναι μᾶλλον, ἢ ζῆν αἰσχυρῶς. Ἐν ἅπασι
 τοῖς

44. *Φιλοσοφία*) *Philosophia* est proprie studium sa-
 pientiae, et eo sensu Plato se primum nontina-
 bat *Φιλόσοφον*, *sapientiae studiosum*, (vid. supra
 σο.

piunt, animo submisso reperiantur. Viris- 44
 que vero rebus vrendum est, et detrimen-
 tum vtrisque adhaerens, euitandum. Quae,
 regum scientiae congrua, diligenter scire cu-
 pis, experiētiā et philosophiā persequere;
 philosophiae enim studium fores tibi aperiet.
 Sed si in ipsis rebus te exerceas, id efficies,
 vt munia bene obeas. Perpende, quae 45
 fiant et eueniant tum priuatis hominibus tum
 principibus; si enim praeterita fueris recor-
 datus, melius de futuris etiam consules.
 Horribile existima, si priuatorum hominum
 quidam mori velint, vt post mortem lau-
 dentur, ita vt reges istis studiis vti non au-
 deant, quibus viuentes ipsi gloriae laudibus
 floreat. Imagines virtutis tuae magis quam 46
 corporis monumenta relinquere velis. Maxi-
 me de tua vrbisque securitate sollicitus
 esto; sed si periculum subeundum fuerit,
 honeste potius moriendum quam turpiter
 viuendum decernes. In omnibus factis
 tuis

σοφιστής) cfr. Aesch. Socrat. II, 22. Male vir-
 titur: Weltweisheit, quia haec non explicatio
 τῆς Φιλοσοφίας sed formulae illius patrum
 ecclesiae est: *Sapientia secularis.*

τοῖς ἔργοις μέμνησο τῆς βασιλείας, καὶ φρονί-
 τιζε, ὅπως μὴδὲν ἀνάξιον τῆς τιμῆς ταύτης
 47 ποιήσεις· μὴ περιίδῃς τὸν σαυτῆ φύσιν ἅμα
 πᾶσαν διαλυθεῖσαν, ἀλλ' ἐπειδὴ θνητῆ σώμα-
 τος ἔτυχες, ἀθανάτη δὲ ψυχῆς, πειρῶ τῆς
 ψυχῆς ἀθάνατον μνήμην καταλιπεῖν. Μελέ-
 τα περὶ καλῶν ἐπιτηδευμάτων λέγειν, ἵνα
 48 συνεθιδῆς ὅμοια τοῖς εἰρημένοις φρονεῖν· ἀδ'
 ἂν σοι λογιζομένῳ φαίνεται βέλτιστα, ταῦτα
 τοῖς ἔργοις ἐπιτέλει. Ὡν τὰς δόξας ζηλοῖς,
 μιμῶ τὰς πράξεις. Ἄ τοῖς παισὶ τοῖς ἑαυτῆ
 ἂν συμβουλευσεις, τέτοις αὐτὸς ἐμμένειν
 ἀξίε. Χρῶ τοῖς εἰρημένοις, ἢ ζήτηε βελτίῳ
 49 τέταν. Σοφὸς νόμιζε, μὴ τὸς ἀκριβῶς περὶ
 μικρῶν ἐρίζοντας, ἀλλὰ τὸς εὖ περὶ τῶν μεγί-
 στων λέγοντας· μὴδὲ τὸς μὲν ἄλλοις εὐ-
 δαιμονίας ὑπισχεμένους, αὐτὸς δὲ ἐν πολλαῖς
 ἀπορίαις ἔντας, ἀλλὰ τὸς μέτρια μὲν περὶ αὐ-
 τῶν

47. ἀλλ' ἐπειδὴ θνητῆ σώματος ἔτυχες) τυ-
 χάνειν cum genitio est *fortiri*, tam in bonam
 quam mal'am partem. Cfr. *Isoer.* in *Euag.* p. 189.
 in fin. ed. Wolf. ὥστε πάντας τυγχάνειν τῶν
 προσηκόντων — adeo ut omnes pro suis quisque
 meritis tractarentur.

— — αὐτὸς ἐμμένειν ἀξίε) est illud veterum:
mitius iubetur exemplis.

48. ὑπι-

tuis regni memento, vt isto honore nihil indigni facias. Ne neglectui habeas, vt tua natura 47
 simul prorsus intereat; sed quoniam corpus
 nactus es mortale, animum vero immortalem,
 in eo elabora, vt immortalem animi tui me-
 moriam relinquis. Meditare, vt de praecla-
 ris studiis dicas, vt eadem, quae dicis, fen-
 tire consuefcas. Quae tibi consideranti opti-48
 ma videbuntur, ea re ipsa peragito. Quo-
 rum gloriam aemularis, eorum gesta imita-
 re. Quae liberis tuis consuleres, iis ipse
 immorari ne indignum censeas. Vtere hisce
 dictis aut quaere meliora. Sapientes existi-49
 ma non eos, qui diligenter de rebus paruis
 disputant, sed qui de maximis rebus praecla-
 re dicunt; nec eos, qui aliis felicitatem pro-
 mittunt, quum ipsi in multis difficultatibus
 sint, sed qui mediocria de se dicunt,
 verum

- 48) ὑπισχνόμενος) Fortasse melius: ὑπισχνόμενος.
 ὑπισχνέομαι idem fere est, ac ἔλπω, sperare fa-
 cio; sic *Homer.* de Penelope omnibus precis
 promittente *Odyss.* β. 91.

Πάντας μὲν ἔ' ἔλπει, καὶ ὑπισχεται ἀνδρῶ
 ἐκαστῶ

Adhibetur praecipue de iis, qui alios frustrant,
 ἐρίζουσι; de magnis autem credunt, non satis di-
 gna esse suis disquisitionibus.

τῶν λέγοντας, ὁμιλεῖν δὲ καὶ τοῖς πράγμασι,
 καὶ τοῖς ἀνθρώποις δυναμένους, καὶ μὴ δια-
 ταραττομένους ἐν ταῖς τῆ βίῃ μεταβο-
 λαῖς, ἀλλὰ καλῶς καὶ μετρίως καὶ τοῖς συμφο-
 ραῖς, καὶ τὰς εὐτυχίας φέρειν ἐπισιμέ-
 50 νους· καὶ μὴ θαύμαζε, εἰ πολλὰ τῶν εἰρημέ-
 νων ἐστίν, ἀ καὶ σὺ γινώσκεις, ἔδδ' γὰρ ἐμέ τῆ-
 το διέλαθεν, ἀλλ' ἠπισάμην, ὅτι τοσούτων ὄν-
 των τὸ πλῆθος, καὶ τῶν ἰδιωτῶν, καὶ τῶν
 ἀρχόντων, οἱ μὲν τι τῶν εἰρήκασιν, οἱ δὲ
 ἀκηκόασιν, οἱ δὲ ἑτέροις ποιῶντας ἐωράκασιν·
 51 εἴνια δὲ αὐτοὶ τυγχάνουσιν ἐπιτηδεύοντες·
 ἀλλὰ γὰρ ἕκ ἐν τοῖς λόγοις χρηὶ τοῖς περὶ τῶν
 ἐπιτηδευμάτων ζητεῖν τὰς καινότητας, ἐν οἷς
 ἔτε παράδοξον, ἔτε ἄπισον, ἔτ' ἔξω τῶν νο-
 μιζομένων, ἔδδ' ἐστίν εὐρεῖν, ἀλλ' ἠγείσθαι τῆ-
 τον εἶναι χαριέστατον, ὅς ἀν τῶν διεσπαρμένων
 ἐν ταῖς τῶν ἄλλων διανοίαις ἀθροῖσαι τὰ πλεῖ-
 στα δυνήθῃ, καὶ φράσαι κάλλιστα περὶ αὐτῶν.
 52 Ἐπεὶ καὶ κείνο μοὶ πρόδηλον ἦν, ὅτι τὰ συμβε-
 λεύοντα, καὶ τῶν ποιημάτων, καὶ τῶν συγ-
 γραμ-

49. διαταραττομένους) διαταράττομαι idem quod ἀναταράττομαι, perturbo.

51. παράδοξον) Παράδοξον est omne id, quod hominis expectationem excedit, mirabilis, Theophr. 1, 3.

verum et in rebus gerendis et cum hominibus
 versari possunt, nec in vitae mutationibus per-
 turbantur, sed bene et mediocriter res secun-
 das et aduersas perferre sciunt. Nec admi- 50
 reris, multa in dictis nostris inuenire, quae
 tu quoque intelligis; neque enim et hoc me
 latuit; sed bene noram, tantam et priuatorum
 hominum et principum esse multitudinem,
 vbi alii tale quid dixerint, alii audiuerint, alii
 a nonnullis facta viderint; nonnullis etiam
 ipsi operam dent. Sed in his sermonibus, 51
 qui vitae instituta prosequuntur, non quae-
 rendae sunt nouitates, in quibus nec admira-
 bile quid, nec quod ab hominum opinione
 abhorreat, inuenitur; sed hic gratiosissimus
 aestimandus, qui plurima in aliorum menti-
 bus dispersa colligere optimeque de istis dis-
 serere potest. Illud quoque satis exploratum 52
 habui, quod omnes quidem tum carmina
 tum

I, 3. παράδοξόν μοι τὸ πρᾶγμα, *Mirabile mihi
 videtur.*

ἀπίστον) Idem fere est ac παράδοξον. Vid. cel.
Fischer, ad Palaephata. περὶ ἀπίστων.

E

γραμμάτων, χρησιμώτατα μὲν ἅπαντες νομί-
 ζουσιν, ἔ μὴν ἠδιστάγε αὐτῶν ἀκέσσειν, ἀλλὰ
 τοῦτο πεπόνθασιν, ὅπερ πρὸς τὸς νεθετῆν-
 τας· καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἐπαινεῖσι μὲν ἅπαντες,
 πλησιάζειν δὲ ἔ βέλονται, ἀλλὰ μᾶλλον αἰ-
 ροῦνται συνεῖναι τοῖς ἑξαμαρτάνουσιν, ἀλλ' ἔ
 53 τοῖς ἀποτρέψουσι. Σημεῖον δ' ἂν τις ποιήσαι-
 το, τὴν Ἡσιόδου, καὶ Θεόγνιδος, καὶ Φωκυλί-
 δε ποιήσιν· καὶ γὰρ τέττες φάσι μὲν ἀρίστες
 συμβάλλειν γεγενῆσθαι τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων·
 ταῦτα δὲ λέγοντες αἰρῶνται συνδιατρίβειν τῶν
 ἀλλήλων ἀνοίαις μᾶλλον, ἢ ταῖς ἐκείνων ὑποθή-
 καῖς· ἔτι δ' εἴ τις ἐκλέξεται, καὶ τῶν προεχόν-
 των ποιητῶν τὰς καλεσμένας γνάμους, ἐφ' αἷς
 ἐκεῖνοι μάλιστα ἐσπέδασαν, ὁμοίως ἂν καὶ
 54 πρὸς ταύτας διατεθεῖεν· ἠδῖον γὰρ ἂν κω-
 μωδίας τῆς φαυλοτάτης, ἢ τῶν ἔτω τεχνι-
 κῶς

54. κωμωδία) Kōmōdiaz est genus dramatum apud
 veteres, in quibus consuetudo moresque homi-
 num ridiculose imitabantur. Primis temporibus
 teste Athenaeo (II. IV) sacrificantium mos erat,
 in deum quendam, praecipue Bacchum, hymnum
 canere, eumque saltatione celebrare. Athenien-
 ses, qui primo hanc aliorum (barbarorum) se-
 quebantur consuetudinem, atque in *paris* exerce-
 bant,

tum libera oratione scripta vtilissima esse censent, ea tamen non lubentissime audiant; sed tali erga illa adfecti sunt modo, quali erga monitores; quos quidem omnes laudant, verum eorum congressus recusant, ac magis cum peccantibus quam dehortantibus viuere cupiunt. Id ita esse, tibi Hesiodi vel Theognidis vel Phocylidis poësis fuerit argumento. Quos enim optimos instituendae vitae rationis fuisse suos fatentur. Licet vero hoc dicant, magis tamen mutuae stoliditati quam illorum praeceptis immorari malunt. Praeterea, si quis etiam sic dictas praecellentium Poëtarum sententias, quibus illi praecipue vacarunt, eligeret, simili modo in istas rediti fuerint. Lubentius enim comoediam quandam pessimam, quam ea, quae artificiose

ela-

bant, nominabant *κωμωδίαν*, ex *κωμη pagus*, et *ὄδη, hymnus*. Seniores autem, praecipue Aristophanis, temporibus degenerabat in viruperationes et ludificationes, quam ob causam etiam Scholiast. Aristophanis, Eustathius, Etymologicum magnum et Suidas *κωμωδίαν* per *ὑβρις, διασύρμας, ἐμπαιγμάτα, ψόγος, περισυρμάτα*, explicant. Est igitur *κωμωδία* primi, medii

E 2

κῶς πεποιημένων ἀκέραιον· καὶ τι δεῖ καθ' ἕνα λέγοντα διατρέβειν; ἕως γὰρ εἰ
 θέλομεν σκοπεῖν τὰς φύσεις τῶν ἀνθρώπων,
 εὐρήσομεν τὲς πόλεις αὐτῶν, ἔδὲ τῶν σιτίων
 χαίροντας τοῖς ὑγιεινοτάτοις, ἔτε τῶν ἐπιτη-
 δευμάτων τοῖς καλλίστοις, ἔτε τῶν πραγμάτων
 τοῖς βελτίστοις, ἔτε τῶν μαθημάτων τοῖς ὠφε-
 λιμωτάτοις, ἀλλὰ παντάπασι ἐναντίας τῶ
 συμφέροντι τὰς ἡδονὰς ἔχοντας, καὶ δοκῶντας
 καρτερικῶς εἶναι καὶ φιλοπόνους τὲς τῶν δεύ-
 55των τί μὴ ποιῶντας· ὥστε πῶς ἂν τις τοῖς
 τοιούτοις, ἢ παραινῶν, ἢ διδάσκων, ἢ χρήσι-
 μόν τι λέγων ἀρτίσειεν; οἱ πρὸς τοῖς εἰρημένοις
 λόγοις φθονῶσι μὲν τοῖς εὐφρονῶσιν, ἀπλῶς
 δὲ ἡγῶνται τὲς γῆν ἐκ ἔχοντας, ἔτω δὲ τὰς
 ἀλη-

dii et ferioris aevi distinguenda. Comici primi
 temporis, ut *Eupolides*, *Cratinus*, aliique, repre-
 hendebant publice vitia hominum, et teste *Ho-*
ratio, nomen eorum spectatoribus indicabant.
 Hanc consuetudinem primo prohibebat *Alcibiades*,
 idque effecit, ut *Aristophanes*, *Philemon* etc. nomi-
 na quidem tacerent, mores autem sic simularent,
 ut haud difficile persona cognoscenda esset. Hoc
 alterum genus. Tertium, quo nomina fingeban-
 tur,

elaborata sunt, audirent; et quid in singulis enarrandis tempus conterere necesse est? In vniuersum enim si hominum naturas contemplari velimus, inueniemus, multos neque cibis saluberrimis gaudere, neque studiis pulcherrimis, neque factis praestantissimis, neque doctrinis vtilissimis, sed voluptates vilitati prorsus contrarias habere maximas; ac tolerantibus laborisque amicos censere eos, qui suo officio non funguntur. Vnde tunc aliquis talibus siue monendo siue docendo siue vtile quid dicendo placere possit? qui praeterea, quae dicta sunt, prudentibus inuident, simplices vero putant eos, qui mente carent; sic enim

E 3 re-

tur, vt apud nos solitum, cuius auctorem Menandrum esse ferunt.

54. καρτεριμὸς εἶναι κ. Φ.) καρτεριμὸς dicitur is, qui καρτεριός, virtute quadam praeditus est; sic v. c. pariens: Aristotel. ethic VII, 7. et Xenoph. πρὸς χειμῶνα καὶ θέρους καὶ πάντας πόνους καρτεριώτατος, vbi nomine πόνος coniungitur. „Selbit die, welche keineswegs ihre Pflichten erfüllen, bilden sich ein, arbeitsam und brav zu seyn.“

ἀληθείας τῶν πραγμάτων φεύγουσιν, ὥστε ἐδὲ
 τὰ σφέτερόν αὐτῶν ἴσασιν, ἀλλὰ λυπῶνται
 μὲν περὶ τῶν ἰδίων λογιζόμενοι, χαίρουσι
 δὲ περὶ τῶν ἀλλοτρίων διαλεγόμενοι. βέ-
 λουτο δὲ ἂν τῷ σώματι κακοπαθῆσαι
 μᾶλλον, ἢ τῇ ψυχῇ ποιῆσαι, καὶ σκέψα-
 56 θῶν περὶ τῶν ἀναγκαίων. ἔνθα δ' ἂν
 τις αὐτὸς ἐν μὲν ταῖς πρὸς ἀλλήλους συν-
 θήσιν λαιδορῶντας, ἢ λαιδορῶμενους, ἐν δὲ ταῖς
 ἐρημίαις ἐβηλευόμενους, ἀλλ' εὐχομένους. Λέ-
 γω δὲ ταῦτα ἐκατὰ πάντων, ἀλλὰ κατὰ
 57 τῶν ἐνόχων τοῖς εἰρημέοις ὄντων. Ἐκεῖνο δὲ
 ἐν φανερόν, ὅτι δεῖ τὸς βηλομένους, ἢ ποιεῖν,
 ἢ γράφειν τι κεχαρισμένον τοῖς πικροῖς, μὴ τὸς
 ὄφε-

55. ἐδὲ τὰ σφέτερόν αὐτῶν ἴσασιν) *sua ipsorum igno-
 rant, i. e. non curant, quid vtile sit, quid non.*

λυπῶνται) *Verba interdum vim obtinent aduer-
 biorum. Cfr. Aristoph. Ἐκκλησι. v. 26.*

"Ἡ δομάτια τ' ἀνδρεία κλεψάσαις λαθεῖν

Ἦν χαλεπὸν αὐταῖς. —

*Verbatim: An difficile fuit illis furantibus vestes
 vitiorum LATERE? i. e. clam subducere.*

Cfr. Hom. Iliad. η. 271. Sic h. l. *inuitus
 grauiate.*

56. ἐρη-

rerum veritatem fugiunt, ut ne sua quidem propria sciant; sed, quum de suis rebus cogitant, moerore adficiuntur, si de alienis differunt, gaudent; ac magis corpore male affecto esse cuperent, quam animo laborare et de re aliqua necessaria cogitare. Quisque vero eos, in congressibus multis conuiciis se proscindentes, aut conuiciis affectos, nec in solitudine deliberantes, sed vota facientes inueniet. Quae vero non de omnibus dico, sed de istis tantum, qui his, quae diximus, obnoxii sunt. Illud igitur apertum est, illis, qui apud multitudinem quid gratiosi aut fingere aut scribere velint, quaerendos

E 4 esse

56. ἐρημία) non *solitudo*, sed oppositum est, qui ἐν ταῖς συνᾶσις, *inter alios, versant.*

2) βουλευόμενος) βουλευέσθαι est: *consilia capere* et h. l. intelliguntur talia, quibus *adhibitis* melior quis eusdit. Et sensus est, *meliores quidem fieri cupiunt* (εὐχόντων), *sed quomodo vitae ratio sit instituenda, qua ratione consuetudine* (συνᾶσις) *utendam, non perpendunt animo.*

57. ποιεῖν et γράφειν h. l. opponuntur i. e. *carmen fingere et libera oratione scribere.*

ὠφελιμοτάτους τῶν λόγων ζητεῖν, ἀλλὰ τὲς
 μυθωδεσάτους ἀκούοντες μὲν γὰρ τῶν ταιύτων
 χαίρουσι, θεωρῶντες δὲ τὲς ἀγῶνας καὶ τὰς
 58 ἀμίλλας ἀχθόνται· διὸ καὶ τὴν Ὀμήρου ποιή-
 σιν, καὶ τὲς πρώτως εὐρόντας τραγω-
 δίαν ἀξιῶν θαυμάζειν, ὅτι κατιδόντες τὴν φύ-
 σιν τὴν τῶν ἀνθρώπων, ἀμφοτέραις ταῖς ιδέ-
 αῖς ταύταις κατεχρήσαντο πρὸς τὴν ποιήσιν·
 ὁ μὲν γὰρ τὲς ἀγῶνας, καὶ τὲς πολέμους τῶν
 ἡμιθέων ἐμυθολόγησεν, οἱ δὲ τοὺς μύθους εἰς
 ἀγῶνας, καὶ πράξεις κατέστησαν, ἅπερ μὴ μό-
 νον ἀκροῦσους ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ θεατοὺς γεγενῆ-
 59 ῶσαι. Ταύτων οὖν παραδειγμάτων ὑπορχόν-
 των, δέδεικται ταῖς ἐπιθυμίαις τοὺς ἀκροαμέ-
 νους ψυχαγωγεῖν, ὅτι τῶ μὲν νοθετεῖν, καὶ
 συμβελεύειν ἀρεκτέον, ἐκεῖνα δὲ γραπτέον
 καὶ

58. τραγωδίαν) τραγωδία dicitur ἢ ἐπὶ τραγῶ-
 ῳδῇ. Passim pro fabula ponitur, quae a trago-
 do conscripta est. Cfr. Athen. II. Ut plurimum
 circa res graves et atroces verlabatur id fabulae
 genus, et interdum teste Suida pro δεινοθεσία
 accipitur.

κατεχρήσαντο) καταχρησθῆναι in bonam partem
 accipitur, necesse est.

59. ψυχα-

esse sermones non vtilissimos sed fabu-
 fabulosissimos. Quae si igitur audiant, gau-
 dent, verum certamina dum spectant et proe-
 lia, offenduntur. Quare et Homeri poësis 58
 et primi Tragoediae inuentores admiratione
 digni sunt, quoniam perspecta hominum na-
 tura vtrisque his formis ad poësin suam vsi
 sunt. Alter enim certamina et bella semideo-
 tum (*heroum*) fabulis complexus est, alteri
 certamina resque gestas fabulis ita expresse-
 runt, vt non solum a nobis audiri, sed etiam
 spectari possent. Quum igitur talia exempla 59
 adsint, demonstratum est, si qui auditorum
 aures demulcere velint, illis ab admonitioni-
 bus et consiliis esse abstinendum, sed illa et

E 5 scri-

59. ψυχαγωγείν) ψυχαγωγός proprie est ὁ κατὰ-
 γων τὰς ψυχὰς εἰς αἴθε, vt explicat Hesych,
 et proprie Mercurii epitheton, qui animas ex
 inferis euocat respondaque ab ipsis de rebus quae-
 sitis postulat. Insignem habes locum *Homer.*
Odyss. ω. 1—20. Cfr *Athen. IV. XIII.* Deinde
 ψυχαγωγείν est animos allicere, animum oblectare,
 ex vsu *Isocratis* loquendi v. c. in *Euag. encom. ἐν*
ταῖς συμμετρίας ψυχαγωγῶσι τὰς ἀκρόντας.
 60—64. CONCLUSIO.

καὶ λεκτέον, αἷς ἐρῶσι τοὺς ὄχλους χαίρον-
 βοτας. Ταῦτα δὲ διήλθον, ἠγούμενός σε δεῖν
 οὐχ ἕνα τῶν πολλῶν, ἀλλὰ πολλῶν ἄντα τύ-
 ραννον, μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν τοῖς ἄλ-
 λοις, μηδὲ τὰς σπερδαῖα τῶν πραγμάτων, μηδὲ
 τὰς εὐφρονῆντας τῶν ἀνθρώπων, ταῖς ἡδοναῖς
 ἀνακρίνειν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν πράξεων τῶν χρησί-
 61 μων αὐτὸς δοκιμάζειν. Ἄλλως δ' ἐπειδὴ περὶ
 τῶν γυμνασίων τῶν τῆς ψυχῆς ἀμφισβητῶσιν
 οἱ περὶ τὴν φιλοσοφίαν διατρίβοντες, καὶ φα-
 σίν, οἱ μὲν διὰ τῶν ἑριστικῶν λόγων, οἱ δὲ διὰ
 τῶν πολιτικῶν, οἱ δὲ δ' ἄλλων τινῶν φρονιμω-
 τέρους ἔσεσθαι τοῖς αὐτοῖς πλησιάζοντας.
 62 ἐκεῖνο δὲ πάντες ὁμολογῶσιν, ὅτι δεῖ τὸν κα-
 λῶς πεπαιδευμένον, ἐξ ἑκάστων τέτων γενέ-
 σθαι συμβελεύεσθαι δυνάμενον. Χρὴ τοίνυν
 ἀφέμενον τῶν ἀμφισβητημένων, ἐπὶ τὸ ὁμολο-
 γούμενον ἐλθόντα, λαμβάνειν αὐτῶν τὸν ἔλεγ-
 χον, καὶ μάλιστα μὲν ἐπὶ τῶν καιρῶν θεωρεῖν
 τὰς

62. λαμβάνειν ἔλεγχον) *experiri specimen seu po-
 tius: experimento probare: nam αὐτῶν ad prae-
 cedens ἀμφισβητημένων referendum, et sentus:*
 omnia

scribenda et dicenda, quibus populum gaudio affici vident. Haec disserui, quia te non 60
decere vnum esse de multis putabam, sed, quum multorum princeps sis, aliorum sententiam non sequi debere, neque res serias, honestasque et prudentes homines voluptatibus metiri, sed ipsos exactioibus vtilibus explorare. Praeterea, quum ii, qui in Philosophiam incumbunt, de animi exercendi ratione dubitent, alique sermonibus contentiosis, alii orationibus de republica gubernanda praecipientibus, alii iterum aliis sapientiores illos, quibus familiariter vtuntur, reddituros esse dicant. Id enim vno ore fatentur 62
omnes, hominem bene institutum ex his singulis euadere virum ad consilia danda aptissimum. Controuersiae igitur omittendae sunt, ac ea, quae nulli dubitationi obnoxia sunt, assumenda, eorumque rationes explorandae, inprimis vero ii, qui e consiliis sunt,

omnia adhuc dubia diiudices instituta comparatione cum iis, quae iam firma sunt, de quibus ὁμολογῶνται, consentiunt.

τὲς συμβελεύοντας, εἰ δὲ μὴ τὲς καθόλου τῶν πραγμάτων λέγοντας, καὶ τὲς μηδὲν γινώσκοντας τῶν δεόντων ἀποδοκιμάζειν. Δῆλον γάρ, ὡς ὁ μηδὲν ἂν αὐτῶ χρήσιμος, εἰδ' ἂν ἄλλων φρόνιμον ποιήσειεν· τὲς δὲ νῦν ἔχοντας καὶ δυναμένους ἄρα ἂν πλέον τι τῶν ἄλλων, περὶ πολλῶ ποιῆ, καὶ θεραπείας, γινώσκων, ὅτι σύμβουλος ἀγαθὸς χρησιμώτατος, καὶ τυραννικώτατος ἀπάντων κτηνικῶν ἐστίν. Ἐγὼ δὲ τέτρες σοὶ μεγίστην ποιήσειν τὴν βασιλείαν, οἷτινες ἂν τὴν διάνοιαν τὴν σὴν πλείστα ὠφε-
 64 λῆσαι δυνηθῶσιν. Ἐγὼ μὲν ἔν ἄτε γινώσκω, παρήνεσα, καὶ τιμῶ σε τέτοις, οἷς τυγχάνω δυνάμενος. Βλέπε δὲ καὶ τὲς ἄλλας, ὅπερ εἶπον ἀρχόμενος, μὴ ταῖς ἐθισμέναις ἀγειν σοὶ δωρεάς, ἅς ὑμεῖς πολὺ πλείονος ἀγοράζετε παρὰ τῶν διδόντων, ἢ τῶν πολέωντων, ἀλλὰ τοιαύτας, αἷς ἐὼν σφέδρα χρῆσι, καὶ μηδεμίαν ἡμέραν διαλίπης, εἰ κατατρέψεις, ἀλλὰ μείζους, καὶ πλείονος ἀξίας ἔσας αὐτὰς ποιήσεις.

μη τὲς καθόλου κ. τ. λ.) qui tantummodo de re quadam uniuerse loquuntur, abhorrent autem, rem exquisitiu tractare.

63. σύμβουλος) σύμβουλοι ντ antea συμβελεύοντες, h. l. aulae ministri.

65. πα-

sunt, occasionibus oblatis spectandi, qui
 vero in genere de rebus dicunt, ac fa-
 cienda ignorant, reprobandi sunt. Sa-63
 tis enim perspectum est, eum, qui
 sibi ipsi nullam adfert vtilitatem, nua-
 quam alium redditurum esse prudentiorem.
 Illos praecipue honora et cole, qui mentis
 compotes sunt et sagacius quam alii quid per-
 spicere possunt, cogitans, bonum suaforem
 vilissimam ac principe dignissimam esse pos-
 sessionem; illos etiam regnum tuum praeci-
 pue aucturos esse puta, qui menti tuae
 maximam adferre possunt vtilitatem. Equi-64
 dem, quae scio, suasi, eumque, quem,
 possum, honorem tibi habeo. Alios etiam,
 quod ab initio dixi, consueta tibi adferre
 dona nolis, quae vos a praebitoribus multa
 pluris emitis, quam a venditoribus; sed ea,
 quibus, licet in magnum vsum vertas, nul-
 lumque diem derelinquas, nihil deteratur,
 sed quae maiora ac pretiosiora ipse reddas.

65. παρηγοία) παραυσίῃ est h. l. non tantummo-
 do mitiori sensu: *suadere*, sed potius, *consilia*
dare, *admonere*, quia ex tota constat oratione,
 graecos praecipue oratores tum temporis vitium
 imperantium sine metu commemorasse.

sunt occiditibus obliis f...
 vero in genere de rebus dicitur et in
 tanta ignorantia retrocedit...
 ut eorum veritas est...
 hoc est...
 quod...
 inter...
 componit...
 fieri...
 vultum...
 solent...
 eorum...
 maxime...
 dem...
 quod...
 donec...
 quia...
 quod...
 hanc...
 ita...

(transcript) a...
 de...
 et...
 quod...

CORRIGENDA.

Pag. 27. lin. 6. leg. exprobrare.

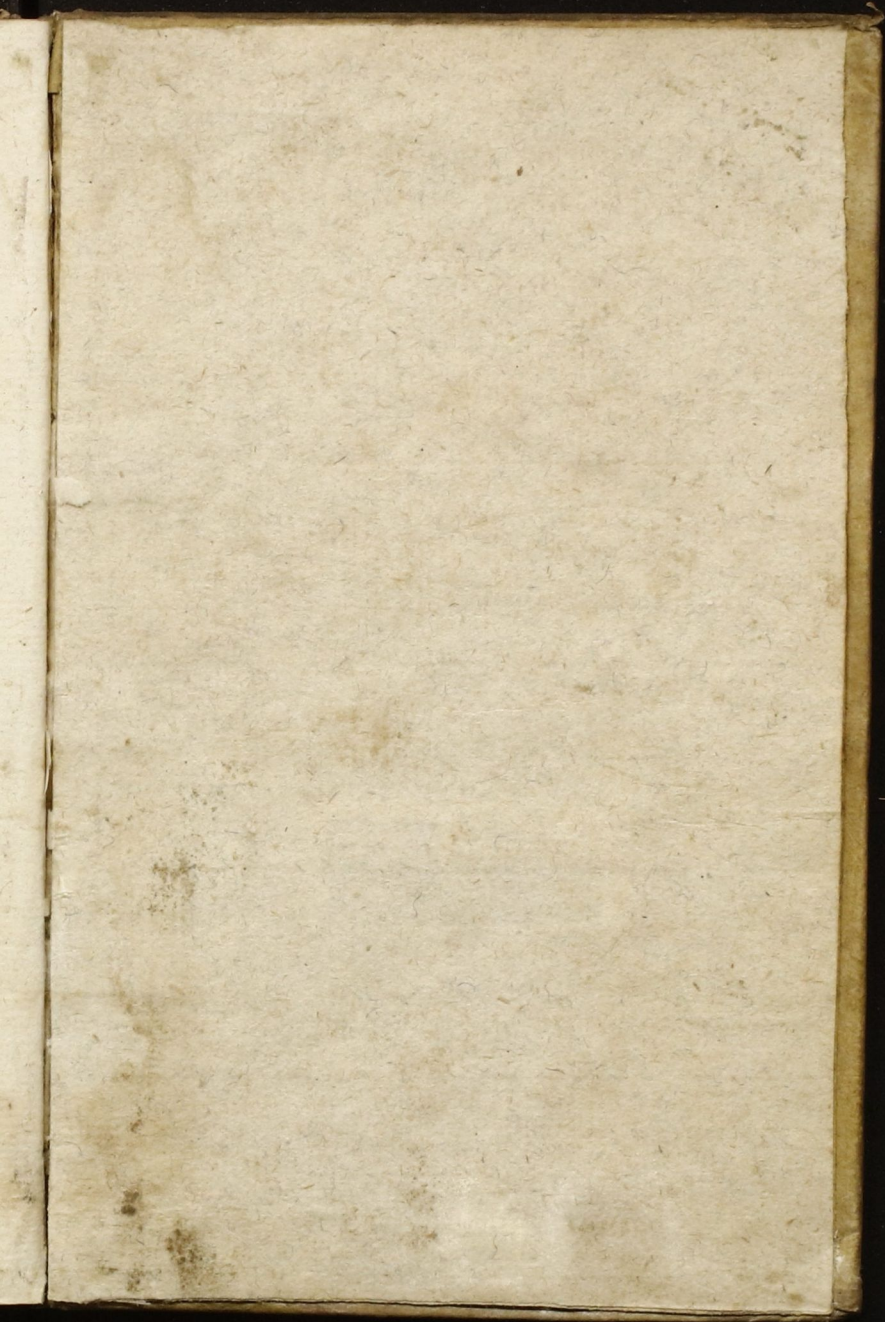
— 35. — 28. — petitem.

— 47. — vlt. — largorum.

COGNOMINA

Die Namen der
Personen
in dem
Jahre 1644

Qf 3072

ULB Halle
007 547 838

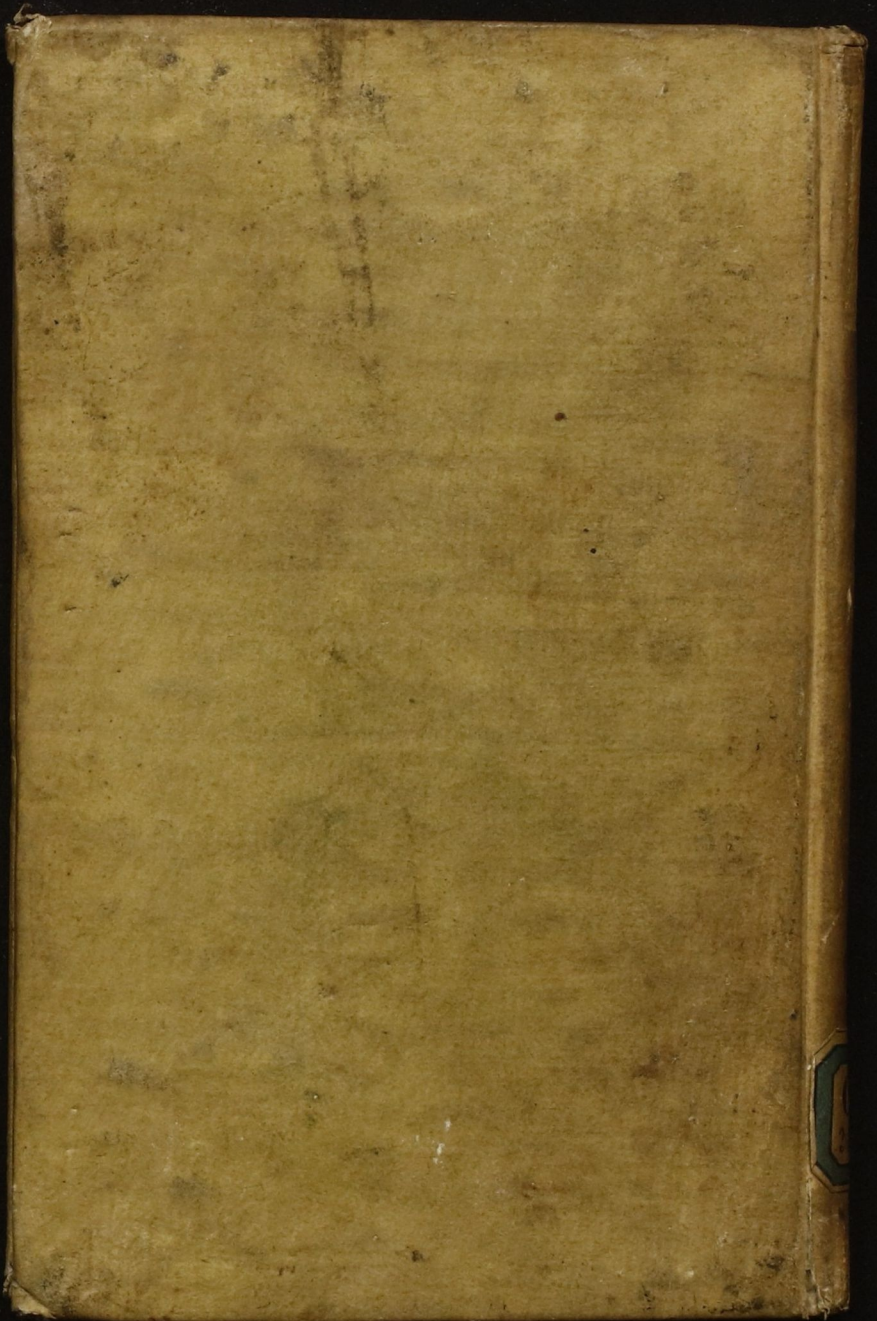
3

VD 18

AL

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 8
Centimetres

Farbkarte #13

B.I.G.

SOCRATIS

AD

NICOCEM

RAEIO

GRAECE.

DENVO

VERTIT, NOTIS ILLVSTRAVIT

PROLVSIONEMQVE

RA SCRIPTORES CLASSICOS

INTERPRETANDI RATIONE

FRAEMISIT

STOPHOR. FRIDER. BAEHRENS.

GOGII MEINERTSHAGENSIS IN COMITATV

MARCANO DIRECTOR.

H. Gartz
11.9.21.

HALAE SAXONVM,

IBVS IOH. CHRIST. HENDELII,

M D CC LXXXVII.

